

U m t s b l a t t.

Dziennik urzędowy.

N^{ro}. 39.

N^{ro}. 39.

Bromberg, den 27. September 1839. Bydgoszcz, dnia 27. Września 1839.

In Folge meiner Bekanntmachung vom 9. August c., betreffend die für die Abgebrannten zu Rosko, Czarnkauer Kreises, eingegangenen Unterstützungsgelder, bringe ich hiermit zur öffentlichen Kenntniß, daß nachträglich noch aus dem Kreise Inowraclaw 15 Eblr. 3 Pf. an dergleichen Geldern eingegangen sind, für welche ich den Gebern meinen verbindlichen Dank abstatte.

Posen, den 8. September 1839.

Der Ober-Präsident der Provinz Posen.
Flottwell.

Wskutek obwieszczenia mojego z dnia 9. Sierpnia r. b. względem pieniędzy wsparcia dla pogorzalców w Rosko, Powiatu Czarnkowskiego, nadeszłych, podaję niniejszém do wiadomości publicznej, że dodatkowo jeszcze z Powiatu Inowraclawskiego Tal. 15 Fen. 3 tym. podobnych pieniędzy wpłynęło, za które dawcom uprzejmie dziękuję.

Poznań, dnia 8. Września 1839.

Naczelný Prezes Prow. Poznańskiej.
Flottwell.

Verfügungen der Königl. Regierung.

Die Dienstplicht der Schiffmannschaft betreffend.

Nach Ihrem Antrage vom 7. d. M. will Ich die Bestimmung Meiner Decrets vom 4. Octo- ber 1827 und 25. März 1833, daß von See- schiffen der Militär dienstplicht durch Secreten nach andern Welttheilen und nach dem mittelländischen Meere genügt werden kann, vorläufig und versuchsweise für drei Jahre auf

Urządzenia Krol. Regencyi.

Tyczy się obowiązku służby majtków.

Na wniosek WW. Panów z dnia 7. m. bieżącego postanowienie Moich rozkazów z dnia 4. Października 1827 i 25. Marca 1833 r., iż majtkowie obowiązkowi służby woj- skowej przez żeglugi morskie do innych części świata i do morza śródziemnego zadosyć uczynić mogą, rozciągam na trzy la-

alle Secreten außerhalb der Doffe, aufbezu-
gen, daher Sie demgemäß das Wilters zu ver-
fügen haben.

Teplitz, den 29. Juli 1839.

(gez.) Friedrich Wilhelm.

An

die Staatsminister v. Rochow,
Grafen v. Alvensleben u. Ge-
neral der Infant. v. Rauch.

Vorliegende durch die hohen Ministerien
des Innern und der Finanzen unterm 14. Aus-
gust c. und zugegangene Alberts'sche Kabinetts-
Ordre wird hierdurch zur allgemeinen Kennt-
niß gebracht.

Bromberg, den 10. September 1839.

Abtheilung des Innern.

Die Rogz. und Wurmkrankheit betref-
fend.

Mit Aufhebung unserer Verfügung vom 24.
Mai 1816 (Amtsblatt Pag. 283 bis 287) die
Rogzkrankheit der Pferde betreffend, welche dem
hiesigen Stande der Wissenschaft und der Ge-
setzgebung nicht mehr in allen Punkten ent-
spricht, bringen wir hierdurch Folgendes über
die Rogz. und Wurmkrankheit zur öffentlichen
Kenntniß.

§. 102. Der Rogz, Pferdeberg oder die
Rogzkrankheit, so wie der ganz nahe damit ver-
wandte Wurm oder Hautwurm sind gefährliche,
in der Regel unheilbare, ansteckende Krankhei-
ten, welche nur den Pferden, Eseln und deren
Bastarden, den Maulseeln und Maulthieren,
eigenthümlich sind, und sich im Allgemeinen,
zuletzt: durch Ausfluß einer bössartigen Materie
aus der Nase, Geschwüre in derselben und An-
schwellung der Lymphdrüsen im Kehlgange
(den sogenannten Banaschen) letztere durch et-

ta tymczasowo i na próbę do wszystkich ze-
glug za morze bałtyckie. Wydacie WW.
Panowie dalsze w. tej mierze rozporzą-
dzenia

Teplice, dnia 29. Lipca 1839.

podp.) FRYDERYK WILHELM.

Do

Ministrów Stanu Rochow, Hra-
biego Alvensleben i Generała
piechoty Rauch.

Powyzszy przez wysokie Ministerstwa
spraw wewnetrznych i finansow pod dniem
14. Sierpnia r. b. nam nadeslany Najwyzszy
rozkaz Gabinetowy podajemy niniejszem do
powszechnej wiadomosci.

Bydgoszcz, dnia 10. Wrzesnia 1839.

Wydział spraw wewnetrznych.

Względem smarku i choroby na
robaka.

Znosząc urządzenie nasze z dnia 24. Maja
1816 (Dziennik urzędowy stron. 283 do 287)
tyczące się smarku koni, które terażniejsze-
mu stanowi umiejętności i prawodawstwa we
wszystkich punktach nie odpowiada, podaje-
my niniejszem względem smarku i choroby
robaka do wiadomości publicznej co nastę-
puje.

§. 102. Smark, koński smark lub cho-
roba na smarki, tudzież spokrewniony z nią
robak lub robak zaskorny są niebezpieczne,
powszechnie nie do uleczenia zaraźliwe cho-
roby, które tylko koniom, osłom i ich bas-
tardom, nautom są właściwe, i które się w
powszechności pierwsze przez odpyw brzyd-
kiej materij z nozdrza, wrzody w nim, i na-
puchnienie gruczołow w gardle, ostatnie przez
właściwe, szczególną płynnością napętlione
gury na pojedynczych powierzchniach częściach

geschwülliche, mit einer besondern Flüssigkeit gefüllte Knoten oder Beulen an einzelnen äußeren Theilen des Körpers bemerklich machen. Beide Uebel entstehen entweder aus sogenannten inneren Ursachen oder durch Ansteckung, beide existiren bei einem Thiere oft gleichzeitig neben einander und wenn das Eine eine Zeit lang bestand, gefüllt sich oft das Andere damit, beide endlich tödlich durch Uebertragung eines Ansteckungsstoffes auch dem Menschen gefährlich werden. Je nach der Ursache und den sonstigen Umständen ist aber die Gestalt und der Verlauf dieser Krankheiten und besonders die des Roges, von dem hier zuerst die Rede sein soll, in den einzelnen Fällen verschieden.

1) Wenn der Rog bei Pferden etc. in Folge einer Ansteckung von einem andern schon krankem Pferde, Esel etc. entsteht, so bemerkt man zuerst gegen den dritten bis sechsten Tag nach geschiederer Ansteckung an dem Thiere etwas Mattigkeit, Traurigkeit, schnelleren Puls, geschwinderes Athmen, Herabstaken des Kopfes, zuweilen auch Mangel an Freßlust. Diese einige Stunden bis zu zwei und mehr Tagen dauernden Zufälle werden jedoch, ihres gewöhnlich nur sehr geringen Grades halber meist ganz übersehen. Ebenfalls um den dritten bis sechsten Tag sieht man aber die, die Nase innerlich überziehende Schleimhaut an einzelnen Stellen mit dunkelrothen, zuweilen etwas gelblichen Flecken besetzt, dabei ungleich, verbleicht und aufgelockert. (Diese, so wie die noch weiter anzugebenden Veränderungen sind gewöhnlich nur in einem Nasenloche und überhaupt nur an einer Seite des Kopfes wahrzunehmen, in manchen Fällen finden sie sich aber an beiden Seiten zugleich.) An der Seite, wo die Nasenschleimhaut verändert erscheint, schwellen die unter den Ganaschen befindlichen Drüsen an, und bilden gleich Anfangs einen harten, sehr wenig empfindlichen, bald runden, bald kuglichen Knoten, der meistens an der in-

ciala, okazują. Obydwie złe choroby powstają albo z tak nazwanych wewnętrznych przyczyn lub z zarażenia, obydwie powstają u zwierzęcia częstokroć razem o ok siebie i gdy jedna niejaki czas istniała, dołącza się częstokroć do niej druga, obydwie na koniec mogą przez przeniesienie zarazy i ludziom być niebezpiecznymi. Według przyczyny i innych okoliczności jest przecież postać i bieg chorób tych a szczególnie smarku, o którym tu najprzód mowa byź ma, w pojedynczych przypadkach różna.

1) Gdy smark u koni etc. przez zarażenie się od innego smarkatego konia, esła, etc. powstanie, wówczas dostrzega się dopiero około, trzeciego do szóstego dnia po nastąpieniem zarażeniu po zwierzęciu nieco słabości, smutności, prędszy puls, prędsze oddychanie, spuszczenie głowy, niekiedy brak ochoty do żarcia. Te kilka godzin aż do dwóch i więcej dni trwające przypadki bywają przecież dla zwykle tylko bardzo małego stopnia po większej części całkiem pomijane. Podobnież około trzeciego do szóstego dnia postrzega się błonkę śluzistą nosdrza wewnątrz pociągającą na pojedynczych miejscach ciemnoczerwonymi, niekiedy nieco zottawymi plamami obsadzoną, przytem nierówną, zgrubiałą i spulchnioną. (Te, jakoteż jeszcze dalej wskazać się mające zmiany zwykle tylko w dziurze nosdrza i w ogólności tylko po jednej stronie głowy dostrzegać się dają, w niektórych przypadkach zaś znajdując się, po obydwóch stronach razem). Na stronie, gdzie się skora śluzista nosdrza zmienną okazuje, puchną znajdujące się pod szczękami gruczoly, i tworzą zaraz z początku twarde, bardzo mało czucia mający, częścią okrągły, częścią podługowaty guz, który najczęściej po

nern Seite des Kinnbackens festligt und sich daher nur sehr wenig mit dem Finger verschoben läßt. Nach und nach wächst dieser Knoten, oft bis zur Größe einer Wallnuß und zuweilen bis zu der eines Hühneretes; er bleibt aber beständig hart und ohne Schmerz und in Eiterung geht er von selbst niemals über. Etwa am vierten, achten bis vierzehnten Tage tritt aus der Nase eine wässrige Flüssigkeit, die aber bald gelblich oder grünlich und allmählig zäher und klebrig wird, so daß sie an den Wänden der Nasenhöhle fest ansetzt und daselbst Krusten oder Schorfe bildet. Dabei finden sich an verschiedenen Stellen der Schleimhaut der Nasenhöhle gelbliche Knötchen und Bläschen von der Größe eines Hirsekorns bis zu der einer Erbse, und aus diesen Bläschen entstehen nach zwei bis fünf Tagen Geschwüre, die einen weißgelblichen schmutzigen Grund und ungleiche Ränder haben. Die Zahl der Bläschen und der Geschwüre ist sehr verschieden: bald entstehen mehrere zugleich, bald nur erst eins und später dann mehrere. Die Geschwüre vergrößern sich nun im Anfang und fressen zugleich in die Tiefe, so daß nicht selten sogar die Knochen und Knorpel der Nase angefressen und theilweise zerstört werden. Mit dieser Zunahme des Uebels wird der Ausfluß aus der Nase und eben so die auf der kranken Seite derselben ausgeathmete Luft sehr übelriechend, der Ausfluß mit Blut gemengt und seine Quantität bedeutend vermehrt. Bei manchen Pferden schwillt nun auch die Nase äußerlich oder im Innern stark an, so daß der Kopf verunstaltet und das Athmenholen erschwert, röchelnd und schnarchend wird. Auch findet sich, wenn die Krankheit schon etwas vorgeschritten ist, am innern Winkel des Auges der kranken Seite ein Ausfluß von einer zähen, klebrigen Materie ein.

prawej stronie szczęki mocno siedzi, a zatem się tylko bardzo mało palcem posuwać daje.

Zwolna rośnie guz ten, częstokroć aż do wielkości włoskiego orzecha a niekiedy aż do wielkości kurzego jaja; zostaje zaś zawsze twardy i bez boleści i w ropę nie zamienia się nigdy sam. Około czwartego, osmego do czterdziętego dnia wychodzi z noszra kroplami wodnista płynność, która przecież w krótcie żółtą lub zieloną i zwolna lipką i lepiałą się staje, tak iż po stronach dziur noszra mocno się przylepia i tamże strupy tworzy. Przytem znajdują się na różnych miejscach skóry flegmistej, w noszru żółtawe guziki i pęcherzyki wielkości prosa aż do wielkości grachu, i z tych pęcherzyków powstają po dwóch do pięciu dni wrzody, które biało-żółty brudny grunt i nierówne brzegi mają. Liczba pęcherzyków i wrzodów jest bardzo różna: częstokroć powstaje kilka razem, częstokroć tylko jeden a później kilka. Wrzody powiększają się w obwodzie i wżerają się zarazem w głębokość, tak, iż częstokroć nawet kości i chrząstki noszra narazem i czątkowicie zniszczone bywają. Z przybraniem złego tego cuchnie bardzo odplyw z noszra i podobnie wychodzące z chorej strony onegoż powietrze, odplyw jest z krwią zmieszany a ilość jego znacznie się powiększa. U niektórych koni napuchywa także mocno noszrze zewnątrz lub wewnątrz, tak iż głowa oszpeca się, oddech zaś uciążliwym i chrapawym się staje. Podobnie znajduje się, gdy choroba już nieco postąpi, w wewnętrznym kącie oka chorej strony odplyw gipkiej lepistej materij.

Neben allen diesen örtlichen Krankheitszufällen besteht bei den meisten Pferden die Munterkeit, der gute Appetit, die regelmäßige Verdauung, oft auch das glatte Haar einige Zeit hindurch, wie im gesunden Zustande fort. Die Dauer dieses schmerzlosen Wohlbefindens ist jedoch in den einzelnen Fällen sehr ungleich und im Allgemeinen durchaus nicht zu bestimmen: zuweilen besteht es nur 3 — 6 Wochen, oft aber $\frac{1}{2}$ — 1 Jahr und länger. Bald früher, bald später tritt zuletzt ein Fieber ein, wobei die Thiere in kurzer Zeit sehr abmagern und von Kräften kommen und dann krepien. Nicht selten findet sich vor dem Tode auch noch der Wurm etc.

- 2) Wenn die Krankheit sich von selbst entwickelt, so bemerkt man fast immer zuvor die Zeichen von Druse, Kropf oder Strenge. Die Thiere werden traurig, fressen wenig, husten zuweilen und bekommen Fieber, wobei sie rauhes, sträubiges Haar, Juckern, abwechselnd Frost und Hitze (besonders an den Ohren und Füßen) zeigen; die Augen und das Innere der Nase sind gleichmäßig dunkelroth, die ausgeathmete Luft und das Maul wärmer, als im gesunden Zustande, — Zuställe, welche in dessen auch wieder bei den einzelnen Pferden in ungleicher Stärke und Dauer sind. — Zuweilen gleichzeitig mit diesen Zufällen, oft aber erst nach 1 — 2 Tagen wird die Schleimhaut der Nase mehr feucht, so daß eine klare, dünne, schleimige Flüssigkeit tropfenweise von ihr abfließt. Dieser Abfluß erscheint nach 2 — 3 Tagen als ein dicker, undurchsichtiger, weißer Schleim, der meist in Klumpen aus der Nase fällt, zum Theil aber an deren Rändern hängen bleibt. Dabei schwellen die Drüsen im Kehlgange in verschiedener Form und Größe an, und aber hier im Anfange vermehrt warm; und beim Drucke empfindlich. Nachdem diese Zuställe einige Zeit hindurch bestanden haben, ändern sie sich

Obok wszystkich tych miejscowych przypadków choroby znajduje się u większej części koni wesołości, dobry apetyt, regularne trawienie, częstokroć też gładki włos przez niejaki czas, jak wstanie zdrowym. Trwałość tego zdającego się być dobrego mienia jest przecieź w pojedynczych przypadkach bardzo nierówną i w powszechności na żaden sposób nie do ustanowienia: niekiedy trwa tylko 3 — 6 tygodni, często zaś $\frac{1}{2}$ do 1 roku i dłużej. Nakoniec wczesniej lub później nastaje febra, w której zwierzęta w krótkiem czasie bardzo chudną i siły tracą a nareszcie zdychają. Często-kroć znajduje się przed śmiercią także robak.

- 2) Gdy się choroba sama przez się rozwiąże, wówczas dostrzega się prawie zawsze poprzedniczo znaki gruczolow i zolżow. Zwierzęta są smutne, żrą mało, ponie-kąd kaszlą i dostają febry, przyczem kudlate, rozczochrane włosy, drzenie, nadmian zimno i gorączkę (szczególniej na uszach i nogach) okazują; oczy i wewnętrzna część nozdrza są zarowno ciemno-czerwone, powietrze oddechowe i pysek goratsze, jak w stanie zdrowym. Przypadki, które przecieź znowu i u pojedynczych koni etc. nierownej mocy i trwania są. Poniekad zarowno z temi przypadkami często zaś dopiero po 1 — 2 dniach staje się błonka flegmista nozdrza więcej wilgotną, tak, iż klarowna, rzadka flegmista płynność kroplami z niej odpływa. Odpływ ten okazuje się po 2 — 3 dniach gęstszą, nie przezroczystą, białą flegmą, która najczęściej kawałami z nozdrza wypada, poczęści zaś na brzegach onegoż zawiesza się. Przytem napuchają gruczoloy w gardle w różnej formie i wielkości, są zaś tu początkowie więcej goratsze i przy naciekaniu dotkliwie. Trwając przypadki te niejaki czas wciąż, zmieniają się w ten sposób, iż się płynąca z

In der Art um, daß die aus der Nase fließende Materie von ungleichmäßiger Beschaffenheit dünnflüssig, mit läseartigen Flecken gemengt und sehr stark klebend wird; daß die Nasenschleimhaut im Allgemeinen blaß, aber mit stärker gerötheten Flecken besetzt erscheint, und daß die Drüsen geschwulst ihre vermehrte Wärme und Empfindlichkeit verliert, härter und fest sitzend wird. Unter solchen Umständen kann die Krankheit viele Wochen, ja Monate bestehen, und zuweilen geht sie dann noch in Gesundheit über, sehr häufig aber sitzen sich nur die früher (sub 1.) angegebenen Symptome des Roges ein.

- 3) Zuweilen tritt die Rogkrankheit zuerst als Bräune oder als Augenentzündung auf, in welcher, gewöhnlich mit dem Namen des hitzigen Roges, Lungen-Roges, oder auch der rothigen Lungen-Entzündung belegten Form sie gerade dem Menschen am gefährlichsten ist. Die Thiere athmen dann nur mit großer Beschwerde und können eben so auch nur mühsam etwas Futter und Getränk hinabschlucken. Es tritt Fieber ein, welches sich durch schnelle häufigen Puls, Frost und Hitze, Traurigkeit und dergleichen zu erkennen giebt. Die Schleimhaut der Nase erscheint dabei blauroth und stark aufgelockert. Nach kurzer Zeit d. i. oft schon in den ersten 24 Stunden, geschieht das Athmen mit einem röhrenden Geräusch und die ausgeathmete Luft nimmt einen äblen Geruch an, auf der Nasenschleimhaut entstehen gelbliche Bläschen, die sich bald in Geschwüre verwandeln, und aus der Nase fließt eine, zuerst bloß schleimige, später mit röthlicher, brauner oder grünlcher Jauche gemengte, stinkende Flüssigkeit, in manchen Fällen auch eine blutige, stinkende Jauche allein. Die Drüsen im Kehlgange sind Anfangs nur mäßig angeschwollen und noch verstopfbar; bald aber werden sie größer, härter, fest sitzend und unempfindlich, kurz

nosdrza materya nierownej własności rzadkopłynną, z plamami na kształt sera pomieżaną, i bardzo mocno lepiącą staje, że błonka flegmista nosdrza w powzeczności bladą, jednakowoż mocniej czerwonymi plamami obsadzoną okazuje się; i że napuchnienie gruczołów swą pomnożoną ciepłotą i czacie traci, twardszym i mocno siedzącym się staje. Przy takich przypadkach może choroba wiele tygodni, a nawet miesiący trwać a poniekąd przechodzi potem jeszcze w zdrowie, częstokroć zaś znajdują się wskazane powyżej (pod 1.) symptoma smarku.

- 3) Poniekąd nastaje choroba smarku najprzód jako spiecenie lub zapalenie płuc, w stanie którym, zwykle pod nazwiskiem gorącego smarku, płucowego smarku lub też smarkatego zapalenia płuc nadanej formy, właśnie ludzom najszkodliwszą jest Zwierzęta oddychają wówczas tylko z wielką ciężkością i mogą podobnie tylko z usilnością nieco obroku i picia polykać. Nastaje febra, która się przez prędki częsty puls, zimno i gorączkę, smutność i tym podobne daje poznać. Błonka flegmista nosdrza okazuje się przytem niebiesko-czerwoną i mocno nabrzmiałą. W krotkiem czasie t. j. częstokroć już w pierwszych 24 godzinach, bywa oddech chrapowatym a oddechowe powietrze przybiera smrodliwość; na skorze flegmistej nosdrza powstają żółte w pęcherzyki, które się w krotce w wrzody zamieniają, a z nosdrza odchodzi najprzód biało-flegmista, później z czerwona, brunatna lub zielonawą materyą pomieżaną, smrodliwa płynność, w niektórych przypadkach także sama krwista smierdząca materya. Gruczoły w gardle są początkowie tylko miernie napuchnięte i jeszcze do posunięcia; w krotce zaś stają się większemi, twardszemi mocno

so, wie sie bei dem Roge gewöhnlich zu sein pflegen. Oft finden sich hierbei Anschwellungen unter dem Leibe, an den Beinen und am Kopfe, namentlich an dem untern Ende der Nase ein — Die ganze Krankheit besteht nur gegen 8—12 Tage und endet fast immer tödlich.

Bei dem Esel endet der Rogh unter allen Umständen in weit kürzerer Zeit mit dem Tode, als bei Pferden.

§. 103. Die Erscheinungen des Wurms, sind folgende: Es entstehen an einzelnen Theilen des Körpers, besonders an den Lippen, am Halse, Bug, Schulterblatt, an der untern Seite der Brust und des Leibes, am Schlauch oder am Euter und an den Vorder- und Hintersehenkeln Knoten oder Beulen, von der Größe einer Erbse bis zu der einer starken Haselnuß. Zuweilen sind diese Beulen nur an einem einzigen Orte zu bemerken, gewöhnlich aber an mehreren zugleich und oft sind sie über den ganzen Körper verbreitet. Beim Gefühl zeigen sie sich nur wenig empfindlich, nicht heiß, mäßig hart und so unter der Haut sitzend, daß man letztere über sie wegschieben kann. Ihre Zahl an den einzelnen Stellen ist verschieden: man findet Eine bis zu mehr als 20 derselben. Fast immer sitzt man die Beulen mit einer harten und dick angeschwollenen Lymphader verbunden, oft so, daß sie auf derselben gleichsam wie Perlen auf einer Schnur aufgereiht sind. Meistentheils sind etliche solcher Aderknäuel vorhanden, die mehr oder weniger dicke Stränge bilden. Sogar die Beulen an den Lippen, an der untern Seite des Leibes, am Schlauch, Euter oder an den Schenkeln, so sind gewöhnlich auch diese Theile angeschwollen. Eben so findet man oft eine Anschwellung der Bug- und Leistenrüsen. Bald früher, bald später werden die Beulen weich, worauf sie an ihrer Spitze eine weißliche, klebrige, später weißliche, eiterähnliche Jauche austreten und dabei in offene, strömende Ge-

siedzungen und dolegliwemi krótko mówiąc takimi, jak przy smarku bydy zwykły. Często króć znajdują się przytem napuchnięcia pod brzuchem, na nogach i na głowie, mianowicie na dolnym końcu nosdrza. Cała choroba trwa tylko około 8 — 12 dni i kończy się prawie zawsze śmiercią.

U osła kończy się smark pod wszelkimi okolicznościami w daleko krótszym czasie śmiercią jak u konia.

§. 103. Znamiona robaka są następujące:

Powstają na pojedynczych częściach ciała, szczegłniej na wargach, na karku, na kłobie, łopatkach, na dolnej stronie piersi i brzucha, na puzdrze i wymieniu i na przednich i tylnych nogach guzy wielkości grochu aż do orzecha laskowego. Poniekąd dostrzec można guzy tu tylko na jednym miejscu, zwykle zaś na kilku razem, często także są one po całym ciele rozrzucone. Przy dotknięciu okazują się tylko mało dolegliwemi, nie gorące miernie twarde i tak pod skórą siedzące, iż ostatnią przez nie posuwać można. Lecza ich na pojedynczych miejscach jest różna: znaleźć można jeden i więcej nad 20. Prawie zawsze dają się postrzegać guzy połączone z twardą i grubo napuchniętą żyłą częstokrót tak, że na niej jak perły na sznurze nadziane są. Powiększej części znajdują się niektóre z takich żył, które więcej lub mniej grobnych stron tworzą. Jeżeli guzy siedzą na wargach, na dolnej stronie brzucha, na puzdrach i wymieniu lub na nogach, wówczas zwykle i te części są napuchnięte. Podobnie znajduje się często napuchnięcie gruczołów na łopatkach. Często króć prędzej częstokrót później stają się guziolki miękkimi, poczem na swym końcu najprzód żółtawą, lepiącą, potem białawą ropistą materją wyrzucają i przytem w otwarte toczące wrzody przechodzą. Niekiedy tylko dotężają się do choroby w początku febra, w końcu zaś znajdują się ta zawsze i zwierzęta zdychają po wielkimi

Schwäre anhaften. — Nur zuweilen ist die Krank-
heit im Anfange vom Fieber begleitet; zuletzt
aber stadet sich dasselbe immer ein und die
Thiere krepieren nach großer Abmagerung an
Erschöpfung der Kräfte und unter allgemeiner
Verderbnis der Säfte.

§. 104. Wie schon erwähnt, entsteht der
Kog und Wurm bei Pferden, Eseln u. ent-
weder von selbst, aus gewissen innern Risikovs
hältu'ss'n des Körpers, namentlich selner Säf-
te, oder durch Einwirkung eines Ansteckungs-
stoffes. Erstere Entstehungsweise hat man bes-
onders häufig nach vorausgegangener Deuse,
besonders nach starken Anstrengungen und bei
vorgeschrittenem Alter der Thiere beobachtet;
von dem Kog, und Wurm, Contagium aber
hat die Erfahrung folgende Eigenschaften ken-
nen gelehrt:

- 1) Es ist ein fixes Contagium.
- 2) Es haftet am stärksten an der aus der
Nase rothiger und der aus den Seulen
wurmkranker Thiere fließenden Materie.
- 3) Die Empfänglichkeit dafür zeigt sich im voll-
sten Maasse nur bei Thieren aus dem Pfer-
degeschlechte, bei welchen sich die Krank-
heit auch erblich fortpflanzt.
- 4) Die gewöhnliche wirksame Uebertragungs-
weise des Contagiums ist die, daß Rogmas-
terie auf die Schleimhaut der Nase oder
Wurmmaterie auf die Haut der dafür
empfindlichen Thiere gelangt. Der auf
die Haut eines Pferdes gelangende Ma-
sen ausfluß eines roth'gen Thieres ver-
mag übrigens auch den Wurm zu erzeu-
gen.
- 5) Dem Menschen wird das Contagium bes-
onders dann gefährlich, wenn es mit der
verletzten Haut oder auch nur zart über-
häuteten Körperstellen, wie: der Lippen,
Augen, der innern Nasenhaut u. in Bes-
ührung kommt. In einzelnen Fällen
aber scheint auch die sehr stinkende ausge-
athmete Luft rothkranker Thiere, zumal in

schudnięciu na ogołocenie z się i pod po-
wzechnem zepsuciem sokow.

§. 104. Jak już namieniono, powstaje
smark i robak u koni, osłow etc. albo przez
się, z pewnych wewnętrznych stosunkow cia-
ła, mianowicie jego sokow, lub przez zara-
żenie. Pierwszy sposob powstania dostrzeżo-
no szczególniej często po poprzedniczo nastą-
pionych zozłach, podobnież po mocnych na-
tężeniach się i przy podeszłej starości zwie-
ząt; o smarku (i robaku) contagium zaś nau-
czyło doświadczenie następne własności dać
poznać.

- 1) Jest to trwałe contagium.
- 2) Składa się najmocniej z materij z nosa
smarku tych i z materij z guzow na
robaka chorych zwierząt płynącej.
- 3) Skłonność do choroby tej pokazuje się
w całej rozciągłości tylko u zwierząt z
pokolenia koni, w którym się choroba
ta i spadkowie zakorzenia.
- 4) Zwykły skuteczny sposob przeniesienia
się cotagium jest ten, że materya robaka
na błonkę nosdrza lub materya robaka
na skórę skłonnych do tego zwierząt
pryczepi się. Dostający się na skórę
konja odpyw nosdrza smarkatego zwie-
rzęcia może w reszcie także robaka stwo-
rzyć.
- 5) Człowiekowi jest contagium szczególniej
w ten czas niebezpieczne, gdy się usz-
kodzonej skory lub też delikatnej skora
powleczonej miejsc ciała, jako to warg,
oczy, wewnętrznej błonki nosa etc. do-
tyka. W pojedynczych przydkach zaś
zdają się także bardzo smierdzące odde-
chowe powietrze smarkatych zwierząt,

Ställen, die man lange nicht geöffnet und gelüftet hatte, Menschen schädlich geworden zu seyn.

6) Die Empfänglichkeit für das Kog- und Warin- Gift ist unter den Menschen bei weitem nicht so allgemein, wie die gegen das Milzbrand, oder gar das Wuth- Gift verbreitet.

7) Die Folgen einer Uebertragung des Kog- giftes äußern sich beim Menschen in der Regel schon innerhalb der ersten Woche, doch in sehr verschiedenem Grade, was mit dem Grade der Empfänglichkeit, mit der Intensität des Giftes und der Art seiner Uebertragung zusammenhängen mag.

§. 105. Die Ansteckung eines Menschen durch Koggift äußert ihre Wirkung gewöhnlich auf folgende Weise:

An der inficirten Stelle entsteht zuerst eine Entzündung, die mit sehr wenig Schmerz, etwas dunkler Rötze und gering vermehrter Wärme, aber mit starker Anschwellung verbunden ist. Eine etwa vorhandene Wunde heilt dabel, ihrer Art nach, ohne besondere Störung, die Geschwulst aber besteht hartnäckig längere Zeit hindurch fort, selbst wenn zweckmäßige Mittel zu ihrer Zertheilung angewandt werden. Bald früher, bald später (zuweilen schon in 3 Tagen, oft aber erst binnen 14 Tagen nach der Ansteckung), entsteht ein Fieber, welches meist nicht eben bedeutend ist, worauf aber die Kranken jederzeit große Mattigkeit, Niedergeschlagenheit, ein sehr unangenehmes Gefühl des Krankseins, Appetitlosigkeit und lebhaftere Peranziehende Schmerzen im Rücken und in den Gliedern empfinden. Diese letztere Erscheinung ist konstant und giebt meist Veranlassung, das Uebel für einen gewöhnlichen hitzigen Rheumatismus zu halten. Auch schwächen die weissen dieser Kranken während der Nacht viel, und bei Manchen entsteht Anschwellung der Achseldrüsen. Nachdem dieser Zustand etwa 8 Tage und länger, zuweilen selbst bis zu 4 Wochen gedauert und sich all-

mianowicie w stajniach, które długo otworzone i przewietrzone nie były, niebezpiecznym bydź człowiekowi.

6) Skłonność do trucizny smarku i robaka jest pomiędzy ludźmi daleko nie tak powszechnie, jak do trucizny zapalenia śledziony, lub wcale wściekłości rozszerzona.

7) Skutki przeniesienia się trucizny smarku okazują się u człowieka powszechnie już w przeciągu pierwszego tygodnia, jednakowoż w bardzo różnym stopniu, co z stopniem skłonności, z własnością trucizny i sposobem przeniesienia łączność zapewne ma.

§. 105. Zarażenie człowieka trucizną smarka okazuje swój skutek zwykle w następujący sposób:

Na zarażeniem miejscu powstaje najprzód zaognienie, które z małą bolesnością, nieco ciemną czerwonością i nieznacznie powiększoną ciepłotą, lecz z mocnym napuchnięciem połączone jest. Znajdująca się rana goi się przytem, według jej rodzaju, bez szczególnej przeszkody, napuchnienie zaś pozostaje twardem przez długi czas wciąż, nawet chociaż skuteczne środki do rozłączenia jego użyte będą. Prędzej lub później (poniekąd już w trzech dniach, częstokroć zaś dopiero w przeciągu 14 dni po zarażeniu) powstaje febra, która nieznaczna jest, poczem zaś chorzy każdego czasu wielką mgłość, smutność, bardzo nieprzyjemne czucie choroby, stratę apetytu i żywe ciągnące się bólesci w grzbiecie i w członkach doznają. To ostatnie zjawienie jest state i daje powód do uważania złego tego za zwyczajny gorący reumatyzm. Podobnież pości się mocno większa część chorych tych pod czas nocy, a u niektórych powstaje napuchnienie gruczołów ramienia. Gdy stan ten 8 dni i dłużej, częstokroć do 4 tygodni trwa i z wolna się powiększy, pokazuje się na raz febra innego, mianowicie surowszego

milla gesteigert hat, zetzt sich mit einem mal ein Fieber von anderer, namentlich ernderer Art und mit offenbar nervös en Zufällen, Irresreden (welches Anfangs nur periodisch eintritt und Nachts am stärksten ist) etc. Dieses Fieber nimmt rasch zu, der Puls wird sehr häufig, die Kranken haben viel Durst und oft die peinlichsten Giltederschmerzen.

Zuweilen erst um diese Zeit, oft aber schon etwas früher, und ebe das Fieber so heftig wird, entstehen im Verlaufe von einigen Tagen an verschiedenen Stellen, namentlich am Kopfe, im Gesicht, am Halse, an den Händen und Fußwurzeln, den Ellenbogen und Knieen etc. ganz plötzl. Geschwülste und Nukeln. Die letzteren von der Größe einer Erbse bis zu der einer Haselnuß, sitzen meist auf einem etwas (rotlaufartig) gerötheten Grunde, und sind mit gelblicher dünner Flüssigkeit angefüllt. — Die Geschwülste aber sind von zweierlei Art, nämlich: entweder begrenzt, ohne deutliche Entzündungs- Erscheinungen, etwas hart, von der Größe einer Erbse bis zu der einer Wallnuß, unter der Haut liegend, so daß letztere gesund erscheint, aber nur ganz matt geröthet und mit einem blauen Flecke versehen ist; oder sie sind mehr ausgebreitet, roth, stark entzündet, und die Haut leidet bedeutend mit. Die Geschwülste ersterer Art bestehen eine Zeitlang fort, ohne sich sonderlich zu verändern, in ihrem Innern findet sich, gleich von ihrem Entstehen an, ein grauweißer, zuweilen etwas bräunlicher, etwas käsiger Eiter. Welchen der letzteren Art entsteht dagegen schnell brandige Zerstörung, wobei eine stinkende Brandjauche aufsteigt. In den Theilen, woran sich die Geschwülste dieser, wie jener Art befinden, fühlen die Kranken oft, doch nicht immer, ein sehr schmerzhaftes Brennen. Meist kommen die Geschwülste in der ersten Zeit nur an einer Seite des Körpers, und zwar der ursprüngl. infiltrirten, später jedoch an beiden gleichmäßig vor. Außer diesen Zufällen hat man bei einigen Kranken, wenn das Uebel schon einem hohen Grad erreicht hatte, auch den Ausfluß ei-

rodzaju i oczywiście z nerwowemi przypadkami, maligna (która początkowie tylko per ryodycznie nastaje i w nocy najmocniejszą jest) etc. Febra ta przybiera prędko, puls mocno bije, chorzy mają wiele pragnienia i częstokroć dręcząca bolesci w członkach.

Poniekąd dopiero w tym czasie a częstokroć już nieco prędzej, i nim febra tak mocną się staje, powstają w przeciągu kilku dni na różnych miejscach, mianowicie na głowie, twarzy, szyi, na rękach i nogach, na łokciach i kolanach etc. raptownie wrzody i guzy. Ostatnie wielkości grochu aż do wielkości orzecha laskowego, siedzą najczęściej na nieco zczzerwionym gruncie, i napiętnione są żółtawą rzadką płynnością. Wrzody zaś są dwojakiego rodzaju, mianowicie albo ograniczone, bez wyraźnych zjawien zapalenia, nieco twarde, wielkości grochu aż do wielkości orzecha włoskiego, pod skórą leżące, tak iż się ostatnia zdrową wydaje, lecz tylko słabo zaczerwinioną i w sięną plamę opatrzoną jest; lub też są większej rozszerzone, czerwone, mocno zaognione i skora cierpi znacznie. Wrzody pierwszego rodzaju trwają niejaki czas wciąż, bez zmientenia się szczególnie, wewnątrz ich znajduje się, zaraz od ich powstania, szarobiałe, poczęści nieco brunatnawaciągnące się na kształt białka od jaja ropa. U wrzodów ostatniego rodzaju powstają zaś szypkie zapalone zniszczenie, przyczem emrodliwa materya wychodzi. W częściach, na których się wrzody tego, jak i innego rodzaju znajdują, czują chorzy częstę, lecz nie zawsze, bardzo bolesne palenie. Po większej części przychodzą wrzody w pierwszym czasie tylko na jednej stronie ciała, a mianowicie na pierwiastkowie zarazonej, później przecieź na obydwóch razem. Procz tych przypadków dostrzeżono u niektórych chorych, gdy zle to; już do wysokiego stopnia doszło, i odplyw lepiącej się, żółty lub bru-

ner fibrigen, gelblichen oder bräunlichen Flüssigkeit aus einem Nasenloche oder aus beiden, sowie auch eine dunkelrothe Färbung der Nasenschleimhaut, ja selbst Blasen und Geschwüre auf letzterer beobachtet.

In jedem Falle, wo bereits das lebhafteste Fieber und die Anschwellung des Stehens, ist die Gefahr sehr groß: die Kranken verfallen dann in kurzer Zeit und werden erschöpft, es tritt bei heftiger dem Fieber und Irresein meist eine sehr übelriechende Diarrhöe ein, auch die Hautausdünstung nimmt einen ülen Geruch an, am ganzen Körper entstehen rothe Flecke und kleine Bläschen, wie frisch ausgebrochene Pocken, und unter kalten Schweiß, Zittern, Zuckungen erfolgt der Tod. — Nur so lange, als die erwähnte örtliche Entzündung an der Infektionsstelle besteht, ist das Uebel noch mit einiger Sicherheit gründlich zu beseitigen; zu wollen, wiewohl selten, gelingt es aber, einem Kranken auch dann noch zu helfen, wenn bereits mit dem Fieber die erwähnten Geschwülste sich zeigen und nur die heftigsten Zufälle noch im Rückstande sind.

§. 106. Zur Verhütung einer Verbreitung des Pestgifts überhaupt und einer Ausbreitung von Menschen auch dasselbe insbesondere sind, wie beim Miasma:

1) alle blutähnlichen sanitäts-polizeilichen Vorschriften, betreffend: die Anger der des Pestes oder Maras verdächtiger oder daran leidender Pferde, die Absonderung und thierärztliche Behandlung der erkrankten und die Tödtung der letzteren, die Reinigung und resp. Vernichtung der mit ihnen in Verbindung gewesenen und durch ihre Auswurfstoffe verunreinigten Gegenstände etc. sorgfältig zu beobachten.

2) Zur Wartung von Pferden, welche an langwieriger, soebenunter verächtlicher oder höchstiger Duse etc. leiden, sind nur Personen zu wählen, welche gesund, und namentlich sowohl an den Händen als

namentlich plynności z jednej dziurki nosa lub z obydwóch, jakoteż cemooczerwony kolor błonki nosa, a nawet pęcherzyki i wrzody na ostatniej.

W każdym przypadku, gdzie się już zjawia febra i napuchnięcia znajdują, jest niebezpieczeństwo bardzo wielkie: choroby stabilją coraz gorzej w krótkim czasie i tracą siły, nastaje przy wzmagającej się febrze i malignie najczęściej bardzo cuchnąca dyarria, i waporowanie skóry przybiera brzydki zapach, na całym ciele powstają czerwone plamy i małe pęcherzyki, jak świeżo wybuchte ospice, i przy zimnych potach, drżeniu, drganiu nastaje śmieć. Tak długo tylko, jak dalece namienione miejscowe zognienie na miejscu infekcyjnym istnieje, jest złe to z mekają jeszcze pewnością gruntownie do usmierzenia; niekiedy, chociaż rzadko, udaje się przeciw chorego i w ten czas jeszcze ustować, gdy się już z febrą namienione wrzody okazuja i tylko mocniejsze przypadki jeszcze w tyle pozostały.

§. 106. W celu zapobieżenia rozszerzeniu się jadu smarka w ogólności i zarazia ludzi przez niego iw szczególności, zachowane troskliwie być mają, jak przy zapaleniu śledziony

1) wszystkie rodzaju tego lekarsko-policyjne przepisy, dotyczące się: domieszczenia o kontach o smarki i robak podejrzanych lub na nie cierpiących, odosobnienia i zwierzęco-lekarskiego ratowania pierwszych i zabicia ostatnich, oczyszczenia i resp. zniszczenia przedmiotów z niemi w styczności byłych i przez ich wyrauty materij zanieczyszczonych.

2) Do dozoruwnia koni, na długie, tak nazwane podejrzane lub zarazi we z tazy etc. cierpiące, wybierać tylko trzeba osoby, które zdrowymi są, a mianowicie ani na rękach ani na twarzy r.n.,

auch im Gesicht ohne Wunden, Nisse oder Geschwüre sind. Dieselben müssen über die Gefahr der möglichen Ansteckung belehrt und besonders angetroffen werden, jede Verunreinigung ihres Körpers mit dem Nasenausfluß der kranken Pferde oder mit der Jauche aus Wurm-Geschwüren möglichst zu meiden, ihre Hände vor Verletzung der nöthigen Geschäfte an denselben Thieren mit Del oder Fett zu bestreichen, und nachher mit Seifenwasser wieder gründlich zu reinigen.

- 3) Ist bei solcher oder anderer Gelegenheit einem Menschen Rogz oder Wurm-Jauche auf eine zart überhäutete oder gar verletzte Hautstelle gekommen, so geschieht auch dann zuerst die gründliche Reinigung derselben durch Seifenwasser, Aschenlauge oder Chloralkali-Auflösung (2 Loth Chloralkali auf $\frac{1}{2}$ Berliner Quart Wasser); hierauf wird die betreffende Stelle sogleich mit einer Auflösung von Aetzkali (1 Quentchen Aetzkali auf 1 Berliner Quart Wasser), oder mit verdünnter Salzsäure (1 Loth Salzsäure auf $\frac{1}{2}$ Berliner Quart Wasser) 2 bis 3 mal überstrichen; die hiernach eintretende Entzündung und (bei offenen Verletzungen) Eiterung läßt man ungestört, bis Heilung erfolgt, verlaufen.

- 4) Erkrankt ein Mensch in Folge einer Ansteckung von Rogz oder wurmkranken Thieren, so sind gleichfalls die auf einen solchen Erkrankungsfall bezüglich sanitäts-polizeilichen Vorschriften, betreffend: die der Polzei-Verhörde zu machende Anzeige, die genaue Absonderung des Kranken oder die Bezeichnung seiner Wohnung, sowie die Desinfektion und resp. Vernichtung der mit ihm in Berührung gekommenen Gegenstände u. auf das Gewissenhafteste zu beachten.

§. 107. Zeigt sich endlich nach geschehener Einwirkung des Rogzgiftes an dem Infektions-

zadaré lub wrzodów nie mają. To jednak pouczano bydź mają o niebezpieczeństwie możności zarażenia a szczególnie zalecone im bydź ma, ażeby każdego zanęca wyszczenia awego ciała odpływem noszrza chorych koni, lub materją z wrzodów robakowych ile możności unikały, ręce awę przed złatwieniem potrzebnych czynności przy tym podobnych zwierzętach olejem lub tuszczem wysmarowały, a potem wodą mydlaną czysto obmyły.

- 3) Gdy przy takiej lub innej okoliczności człowiekowi materyja smarku lub robaka na miejsce delikatną skórą powleczone lub wcale zranione dostanie się, wówczas trzeba najprzód miejsce to gruntownie oczyścić wodą mydlaną, następnie z rozwołnieniem chlorku (a loty chlorku na $\frac{1}{2}$ kwarty Berlińskiej wody) potem smaruje się zaraz właściwe miejsce rozpuszczonym Aetzcali (1 kwintę Aetzcali na 1 kwartę Berlińską wody) lub rozpuszczonym kwasem solnym (1 lot kwasu solnego na $\frac{1}{2}$ kwarty Berlińskiej wody) dwa do trzech razy, następnemu podług tego zaognieniu i (przy otwartych ranach) ropieniu daje się nieprzeszkodnie, dopoki wyzdrowienie nie nastąpi, przebiec.

- 4) Zachoruje człowiek w skutek zarzęcia się od smarkatego lub na robaka chorego konia, wówczas zachować podobnie jak najsumiennie należy przepisy lekarsko-polizyjne na takowy przypadek choroby ściągające się, a tycające się doniesienia Władzy Policyinej uczynić mianego, ściślego odosobnienia chorego lub oznaczenia jego mieszkania, jako też desinfekcyj i resp. zniszczenia przedmiotów z nim w styczności będących.

§. 107. Gdy się nareszcie po następnem działaniu trucizny smarka na miejscu

Orte dennoch die erste Spur des Erkrankens in der Gestalt der §. 105 beschriebenen Entzündung, so läßt man deren Mittelpunkt oder die etwa noch vorhandene Wunde mit Aeskfall oder Höllenstein, macht fleißig Bädungen, oder an den Händen auch Päder von Aehlange (1 Quentchen Aeskfall auf $\frac{1}{2}$ Pfund Wasser), sucht durch allgemeine warme Bäder und Darreichungen von warmen Baldrian oder Flieder-Thee die Nerven- und Hautthätigkeit anzuregen und wendet sich wegen des weiten Erforderlichen ohne Zeitverlust an einen Arzt.

Vorstehender Belehrung lassen wir nun die gesetzlichen Bestimmungen folgen, welche die Verhütung der Verbreitung der Rogz- und Wurmkrankheit zum Gegenstande haben.

§. 1.

Jedem Pferdebesitzer liegt die Pflicht ob, sich und seine Knechte, Kutscher und Pferde-Wärter mit den Zeichen der Rogz- und Wurmkrankheit bekannt zu machen und in zweifelhaften Krankheitsfällen, die mit dem Rogz oder Wurm Aehnlichkeit haben, auf eigene Kosten einen approbirten Thierarzt oder Physikus zu Rathe zu ziehen. Die Wärter solcher Pferde sind mit den zur Verhütung der Ansteckung vorstehend im §. 106, erwähnten Vorschriften-Maassregeln bekannt zu machen, und dürfen namentlich keine Berührungen im Gesicht oder an den Händen haben.

§. 2.

Jeder Eigenthümer eines der Rogz- oder Wurmkrankheit verdächtigen Thieres ist verpflichtet der Orts-Polizeibehörde von der Krankheit sofort Anzeige zu machen und sich alles Zusammenkommens und Austreibens desselben mit andern Pferden gänzlich zu enthalten, auch dasselbe sofort von den übrigen Pferden abzusondern. Zu gleicher Art ist zu verfahren, wenn Esel, Maulesel oder Maulthiere in bestimmter Weise erkranken. Die zu Rathe ge-

infeccyndem pierwszy ślad zachorowania w postaci zagnienia w §. 105 opisanego okaze, wówczas drażni się jego średni punkt lub znajdującą się jeszcze ranę salsolą lub kamieniem piecielnym, robi się pilnie naparzenia, lub u rąku kąpiele z ługu (1 kwintę Aetzcali na $\frac{1}{2}$ funta wody), poszukuje się powszechnymi ciepłymi kąpielami i naparzeniami z baldryanu lub herbaty bzuwej działalność nerwow i skóry pobudzić, i udaje się względem dalszego postąpienia bez straty czasu do lekarza.

Do powyższego pouczenia dodajemy prawne postanowienia, których przedmiotem jest zapobieżenie szerzeniu się choroby smarku i robaka.

§. 1.

Każdy posiadacz konia obowiązany jest, siebie i swych parobków, formalni i dozorców koni z znakami smarku i robaka obeznnać, i w wątpliwych przypadkach choroby, które ze smarkiem i robakiem podobieństwo mają, na koszt swój approbowanego lekarza zwierzęcego lub fizyka do rady pociągnąć. Dozorcy koni takowych obeznani być mają ze środkami bezpieczeństwa dla zapobieżenia zarazie powyżej w §. 106, wymienionymi, i niemogą mieć żadnych uszkodzeń na twarzy lub u rąku.

§. 2.

Każdy właściciel zwierzęcia o smark lub robaka podejrzanego obowiązany jest natychmiast Władzy policyjnej miejscowej o chorobie donieść i od wszelkiego współzaprzągania lub wypędzania go z innymi koniami całkiem się wstrzymać, tudzież takowe natychmiast od innych koni odosobnić.

Podobnie postępować należy, gdy osły lub muły w wymieniony sposób zachorują. Przywołani do rady lekarze zwierzęcy

igenen Thierärzte und anderen Sachverständigen sind zu der befohlenen Anzeige besonders verpflichtet.

§. 3.

Wer die im vorstehenden §. 2 gebotene Anzeige unterläßt, verfällt in 5 Th'r. Geldstrafe, welcher im Falle des Unvermögens achtstägige Gefängnißstrafe zu substituiren ist.

§. 4.

Steht die Existenz der Rogz- oder Wurmkrantheit bei einem diesfälligt polizeilich angemeldeten Thiere fest und erhebt der Eigenthümer desselben hiergegen keinen begründeten Widerspruch, so ist jede Orts-, Distrikts- oder Kreis-, Volk-el- Behörde eben so berechtigt, wie verpflichtet, das Rogz- oder wurmkranke Thier sofort, jedenfalls unter polizeilicher Aufsicht, wo möglich aber auch in Gegenwart des Eigenthümers desselben oder eines seiner Leute, tödten zu lassen.

Im Falle das getödtete Thier nicht gleichzeitig am Milzbrande, oder am ansteckenden Typhus gelitten hat, darf dessen Cadaver abgelebert, mit dem Felle muß aber sehr vorsichtig verfahren, jede Gelegenheit zur Verschleppung des Contagiums muß mit ihm verbunden und dasselbe sofort in die Garberei abgeliefert werden.

§. 5.

Ist der Eigenthümer eines kranken Thieres mit dem Urtheile des Thierarztes oder eines andern Sachverständigen, auf Rogz- oder Wurmkrantheit desselben, nicht einverstanden, erhebt er vielmehr Widerspruch dagegen, so steht es ihm frei, auf die Untersuchung eines andern Thierarztes höherer Rath-gorie oder eines Kreis-, Physikus zu provociren, insofern er die Kosten dieser Superrevision tragen will. Wird bei derselben das Urtheil des zuerst zu Rathe gezogenen Sachverständigen bestätigt, so ist das kranke Thier sofort zu tödten. Gilt

lud inni znawcy obowiązani są szczególnie do nakazanego doniesienia.

§. 3.

Kto doniesienia w powyższym §. 2 nakazanego uczynić zaniedba, podpadnie karze Tal. 5, ktorej w razie ubostwa, ośmiodniowa kara więzienia substytuowana być ma.

§. 4.

Gdy istnienie choroby smarka lub robaka przy zgładowanem policyjnie zwierzęciu ustanowione jest i gdy właściciel przeciw temu nie ma gruntowego zaprzeczenia, wówczas ma prawo każda miejscowa, obwodowa lub powiatowa Władza policyjna jako i jest obowiązana, natychmiast chore na smark lub robaka zwierzę, każdą rzazą pod dozorem policyjnym a ile możności w przytomności właściciela onegoż lub kogo z jego ludzi, zabić kazać.

Skoro zabite zwierze zarazem nie zapalenie sledziony lub na zaraziwy Typhus nie cierpiało, może być ze ścierwu jego skóra zdjeta, w razie jednak tym postępować należy ostrożnie, każda okoliczność do przeniesienia contagium musi być unikana i skóra natychmiast do garbarni oddana.

§. 5.

Gdy właściciel chorego zwierzęcia ze zdaniem lekarza zwierzęcego lub innego znawcy na chorobę smarka lub robaka zgodnym nie jest, owszem zaprzecza temu, wówczas wolno mu jest, prowiokowić na sledztwo innego lekarza zwierzęcego kategorii wyższej lub Fizyka Powiatowego, skoro kosztu superrewizyj tej ponieść chce. Gdy przy tej wyrok powołanego najprzed do rady znawcy zatwierdzony zostanie, wówczas chore zwierze natychmiast zabitem być ma. Gdy powołany do superrewizyj znawca roz-

der zur Superrevision berufene Sachverständige ein abweichendes Urtheil über die Krankheit des Thieres, so ist der Fall ungesäumt zu unserer Cognition zu bringen und das franke Thier bis zu unserer Entscheidung gehörig zu isoliren und unter polizeilicher Aufsicht zu halten.

§. 6.

Auch Fälle der in den §§. 3 und 4 erwähnten Art und überhaupt jeder Ausbruch der Rogz oder Wurmkrankheit sind auf dem geordneten Wege durch die Herren Kreislandräthe zu unserer Kenntniß zu bringen, welche in ihren diesfälligen Berichten nicht verabsäumen werden, die ergriffenen Maßregeln anzugeben.

§. 7.

Erhebt sich irgendwo begründeter Verdacht der Existenz der Rogz oder Wurmkrankheit bei Thieren, deren Besitzer die im §. 2 vorgeschriebene Meldung verabsäumt haben, so muß die betreffende Orts- oder Distrikts-Polizeibehörde den Gegenstand sofort gründlich untersuchen und dem betreffenden Herrn Kreislandrath darüber Bericht erlassen, welcher nöthigenfalls den Kreis-Thierarzt oder den Kreis-Physikus mit der chemischen Untersuchung der verdächtigen Thiere beauftragen wird.

§ 8

Gleich nach erfolgter Tödtung der rogz oder wurmkranken Thiere ist unter Aufsicht u. Kontrolle der Polizei-Behörde die Reinigung und Desinfection des Stalles, worin jene gehalten haben, und der durch sie verunreinigten Stall-Utensilien, Geschirre, Wagen u. s. w. auf die im §. 27 der Anweisung zum Desinfections-Verfahren — (Beilage A. zu No. 27 des Jahrgangs 1855 der Gesessammlung pag. 286) — vorgesehene Weise vorzunehmen und auszuführen. Die Polizei-Behörden haben für die gehörige Belehrung der Bestizenden über

niacy się wyrok względem choroby zwierzęcia wyda, wówczas o przypadku tym należy nam bezwzględnie donieść i chore zwierzę aż do naszej decyzji przyzwolcie odosobnić i pod policyjnym dozorem trzymać.

§. 6.

Nawet o przypadkach wspomnianego w §§. 3 i 4 rodzaju i w ogólności o każdym wybuchnięciu smarka i choroby na robaka powinni nam w drodze przyzwolitej Ichność Radzcy Ziemianscy donieść, którzy w raportach swych nie przepomną wskazać przedsięwzięte środki.

§. 7.

Gdy się gdzie okaże dowodne podejrzenie existencji smarka lub choroby robaka u zwierząt, których posiadziciel przepisane go w §. 2 zameldowania uczynić zaniedbał, wówczas powinna właściwa miejscowa lub obwodowa policyjna Władza przedmiot natychmiast gruntownie wysledzić i właściwemu Radzcy Ziemiańskiemu o tem raport zdać, który w razie potrzeby Powiatowego Lekarza zwierzęcego lub Fizyka Powiatowego do technicznogo śledztwa podejrzanym zwierzęt upoważni.

§ 8.

Zraz po nastąpieniem zabicu smarkatych lub na robaka chorych zwierząt ma być pod dozorem i kontrolą Władzy Policyjnej oczyszczenie i desinfeckya stajni, gdzie te stały, i zanieczyszczonych przez nie utensiliow stajennych, szorow, wozow i t. d. w sposób §. 27. Instrukcyj o postępowaniu desinfeckyjnem (Dodatek A do Nru. 27 z roku 1855 zbioru praw, stron. 286) wskazany przedsięwzięcie i wyprowadzone. Władza Policyjna mają się o przyzwolite pocięcie interesentow z środkami temi sta-

angehalten und dürfen nicht nach andern Orten transportirt werden. Nur ausnahmsweise und in Fällen, wo solches nach dem Erachten der Polizeibehörde nöthig, oder nicht sächlich zu umgehen ist, darf diese den Transport roß- oder wurmverdächtiger Thiere auf kurzen Strecken nachgehen. Jede Polizeibehörde, welche den Transport eines solchen Thieres gestattet, muß aber gleichzeitig auch die nöthigen Sicherheits-Maßregeln dafür anordnen. Namentlich muß das zu transportirnde Thier mit einem Mantel von Seidenleinwand versehen, es muß unterwegs polizeilich begleitet werden und der Begleiter muß darauf halten, daß das verdächtige Thier von der vorgeschriebenen Route nicht abweicht; daß es auf der Tour nicht unnöthig aufgehalten werde; daß es unterwegs keinen Stall betrete oder sonst mit andern Thieren aus dem Pferdegeschlechte unmittelbar oder mittelbar in Berührung komme; daß es unterwegs nur aus einem Futterbeutel gefuttert und im offenen Wasser getränkt, und daß die Ankunft und die Roß- oder Wurmverdächtigkeit des transportirten Thieres unverzüglich nach der Ankunft der Polizeibehörde des Bestimmungs-Ortes gemeldet werde. Diese Meldung hat der Begleiter nöthigenfalls selbst zu bewirken, jedenfalls aber die Verfügung dieser Behörde abzuwarten, bevor er das transportirte Thier verläßt, oder dessen Unterbringung im Ankunfts-Orte gestattet. Daß die Kosten dieser Befehrsreus, namentlich die vorher festzusetzenden Begleitungs-Gebühren, von dem Besizer des transportirten Thieres getragen werden müssen, versteht sich von selbst.

§. 13.

Pferde der Fuhrleute, besonders der Sand- und Lehmsfuhrleute, der Pferde-Verleiher, der Roß-Händler und Abrecker, und Pferde, welche auf Märkten zum Verkauf gestellt worden, sind nicht selten mit der Roß- oder Wurm-Krankheit befallen, daher die Polizei-Behörden auf dergleichen Thiere ein besonderes Augenmerk

odkryte będą, przytrzymane, i nie mogą być do innych miejsc transportowane. Wyjątkowie tylko i w przypadkach, gdzie to podług uznania Władzy policyjnej potrzebne lub nie dozwolenia jest, dozwolic ta może transport zwierząt smarkatych lub o robaka podejrzanych na krótkie przestrzenie. Każda Władza Policyjna zaś, która transport takowego zwierzęcia dozwoli, musi zarazem i potrzebne środki bezpieczeństwa do tego urządzić. Mianowicie opatrzone być musi transportować się mające zwierze w korbę z płótna miechowego, w drodze musi być policyjnie konwojowane i konwojujący musi tego przestrzegać, ażeby podejrzane zwierze z przepisanej drogi nie zbacało, ażeby na drodze niepotrzebnie zatrzymywane, i w drodze do stajni wprowadzane nie było, lub się z innymi zwierzętami rodzaju konińskiego pośrednio lub bezpośrednio nie stykało; ażeby w drodze tylko z worka obroczonego paszone i w otwartej wodzie pojone, i żeby przybycie i podejrzenie o smark i robak transportowanego zwierzęcia zaraz po przybyciu Władzy policyjnej miejsca przeznaczenia zameldowane było. Zameldowanie to ma konwojujący w razie potrzeby sam uskutecznić, nim transportowane zwierze opuści lub je w miejscu przybycia umieści. Że kosztą postępowania tego, mianowicie ustanowić się mającą należytość za konwojowanie posiadziel transportowanego zwierzęcia ponieść musi, rozumie się samo przez się.

§. 13.

Konie furmańskie, szczególnie furmanow piasku i gliny, wynajmicieli koni, handlerzy i oprawcow, i konie, które na jarmark do sprzedaży przyprowadzane bywają, są często smarkiem i robakiem obarczone, dla tego Władze policyjne na tym podobno zwierzęta baczną okiem zwracać i potrzebnych ro-

zu richten, auch diesfällige die nöthigen Stall- und Markt-Revisionen nie zu verabsäumen haben.

§. 14.

Um die Verbreitung der Rogz- und Wurm-Krankheit durch inficirte Krippen, Käufer, Eimer und Ställe in den Wirthschaftshäusern möglichst zu verhüten, wird es den Gastwirthin und Auspännerin zur Pflicht gemacht, auf die bei ihnen unterzubringenden Pferde ic. ein genaues Augenmerk zu richten und kein der Rogz- oder Wurm-Krankheit verdächtiges Pferd ic. aufzunehmen, von der Ankunft solcher und offenbar rogzier oder wurmkranker Pferde ic. vielmehr der Orts-Polizeibehörde unverzüglich Anzeige zu machen, die demnächst das Weitere veranlassen wird.

§. 15.

Die Gastwirthin und Auspännerin sind gehalten, wöchentlich wenigstens einmal die Krippen, Käufer, Eimer, Thüren und Eimer ihrer Ställe mit heißem Wasser oder Lauge sorgfältig zu reinigen. Die Polizei-Behörden werden mit Nachdruck auf die Befolgung dieser Bestimmung halten, auch dahin sehen, daß die Ställe von Zeit zu Zeit gehörig ausgemistet werden.

§. 16.

Wer an der Rogz- oder Wurm-Krankheit leidende Pferde ic. verkauft, vertauscht oder verschenkt, soll, wenn auch die Krankheit dadurch nicht weiter verbreitet wird, in eine Strafe von 10 Thlr. genommen werden, im Falle des Unvermögens aber vierzehntägige Gefängnißstrafe erleiden.

§. 17.

Erkrankt ein Mensch in Folge der Ansteckung von rogz- oder wurmkranken Thieren, so muß davon sogleich der Polizei-Behörde Anzeige gemacht werden. Aerzte und Wundärzte sind zu dergleichen Anzeigen besonders verpflichtet.

wizyj stajennych i jarmarcznych nigdy zantedbywać nie mają.

§. 14.

W celu zapobieżenia ile możności szerzeniu się choroby smarka i robaka przez zarażone koryta, drabki, kubełki i stajnie w domach zajezdnych, wkłada się obowiązek na gospodarzy domów zajezdnych i wyprzęgających, ażeby na umieszczone u nich konie baczne oko zwracali, i żadnego o smarki lub robaka podejrzanego konia nie przyjmowali, owszem o przybyciu takowych, oczywiście smarkatych lub na robaka chorych koniach etc. Władzy policyjnej miejscowej bezwzględnie donosili, które potem dalsze kroki przedsięwzima.

§. 15.

Gospodarze domów zajezdnych i wyprzęgający obowiązani są, przynajmniej raz w tydzień koryta, drabki, słupy, drzwi i węborki w swych stajniach gorącą wodą lub tukiem czysto wymyć. Władze policyjne czuwać będą nad ściśletem wykonaniem postanowienia tego, i przestrzegać tego powinny, ażeby ze stajniow od czasu do czasu gnoj wyrzucony był.

§. 16.

Kto smarkate lub na robaka cierpiące konie etc. sprzeda, zamieni lub daruje, ma bydź, chociaż choroba przez to rozszerzoną nie będzie, w karę Talarow 10 wzięty, w razie ubostwa zaś ponieście karę czternastodniowego więzienia.

§. 17.

Jeżeli zachoruje człowiek w skutek zarażenia się od smarkatych lub na robaka cierpiących zwierząt, wówczas o tem natychmiast Władzy policyjnej doniesione bydź powinno. Lekarze i chirurgowie obowiązani są

tet und erleiden eine Strafe von 5 Thlr., wenn sie solche unterlassen.

§. 18.

Bleibt der Kranke in seiner Wohnung, so findet eine Bezeichnung derselben mittelst einer Tafel, oder eine genaue Isolirung des Kranken nach Litt. a. und b. §. 18 der sanitäts-polizeilichen Vorschriften (Gesetz. Jahrgang 1855 pag. 247), statt. Wer diese Anordnung verletzt, hat eine Geldstrafe von 2 bis 10 Thalern, oder 3 bis 14tägige Gefängnisstrafe verwirkt.

§. 19.

Alles, was zum Reinigen und Verblenden des Kranken gebraucht worden ist, muß ohne Verzug vernichtet werden. Nach Beendigung der Krankheit sind die Wohnung des Kranken, sowie sämtliche mit demselben in Berührung gekommenen Gegenstände nach Vorschrift des §. 27 der Desinfektions-Instruktion, (Gesetzsammlung Jahrgang 1855 pag. 286) und bei Vermeidung der im vorstehenden §. 18 angedrohten Strafe zu reinigen oder respective zu vernichten.

§. 20.

Kontraventionen gegen diese Verfügung werden, sofern dieselben in vorstehenden §§. nicht schon mit besonderen Strafen verpönt sind, selbst dann mit 1 bis 50 Thlr. Geld- oder angemessener Gefängnisstrafe gerügt werden, wenn aus denselben kein Schaden entsteht. Ist aber dadurch ein Schaden wirklich herbeigeführt, und Jemand an seiner Gesundheit, an seinem Leben, oder an seinem Vermögen beschädigt worden, so treten die Straf-Bestimmungen der §§. 777 et seq. und der §§. 1506 und 1507 Litt. 20 Theil II. des Allgemeinen Landrechts ein.

szczególniej do tympodobnych doniesień, i poniosą karę Talarow 5, gdy tego uczynić zaniehbają.

§. 18.

Jeżeli chory pozostanie w swem mieszkaniu, wówczas nastaje oznaczenie onegoż tablicą, lub zupełne odosobnienie chorego podług lit. a. i b. §. 18. przepisów policyjnych zdrowia, zbior praw na rok 1835 stron. 247. Kto przeciw urządzeniu temu wykroczy, zasłuży na karę pieniężną od 2 do 10 Talarow lub na karę 3 do 14 dniowego więzienia.

§. 19.

Wszystko, co do oczyszczenia i obwiązania chorego użytem było, musi być niezwłocznie zniszczone. Po ukończeniu choroby mają być mieszkanie chorego, jakoteż wszystkie z nim w styczności być przedmioty, podług przepisu §. 27 instrukcyj desinfekcyjnej, zbior praw na rok 1835 stron. 286, i pod uniknieniem przepisanej w powyższym §. 18 kary oczyszczone lub resp. zniszczone.

§. 20.

Kontrawenienci przeciw urządzeniowi temu, skoro w powyższych §§. osobnemi już karami zagrożeni nie są, w ten czas nawet karze pieniężnej 1 do 50 Talarow lub stosownej karze więzienia podpadną, gdy z tego żadna szkoda nie powstanie. Jeżeli się zaś przez to istotnie szkoda sprawi, i kto na swem zdrowiu, na swem życiu, lub na swym majątku uszkodzonym będzie, wówczas nastąpią postanowienia karne §§. 777 et seq. i §§. 1506 i 1507 tit. 20 cz. II. powszechnego prawa krajowego.

Sämmtliche Polizei-Behörden und Beam-

Wszystkie Władze Policyjne odpowie-

ten werden für die strenge Aufrechthaltung vorstehender Verfügung verantwortlich gemacht.

działnemi będą za ścisłe zachowanie powyższego urządzenia.

Bromberg, den 21. August 1839.

Bydgoszcz, dnia 21. Sierpnia 1839.

Königl. Regierung.

Krol. Regencya.

Abtheilung des Innern.

Wydział spraw wewnętrznych.

Następujący rozkaz Najwyższy Gabinetowy

Z raportu W. Pana z dnia 8. m. z. wyczytałem, jak przeciwnie równie Sądy jak i Komisya Jeneralna i jej Deputowani przy zastosowaniu czwartego rozdziału Ustawy z dnia 9. Lutego 1817 r., tłumaczą sobie postanowienie §. 145 i następnych, tyjące się używania języka w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem.

Zgadając się z objawionem mi zdaniem W. Pana co do sposobu załatwienia zachodzących w téj mierze wątpliwości, upoważniam go, do udzielenia wątpliwym w tym względzie Władzom następującego objaśnienia:

1) Ustawa z dnia 9. Lutego 1817 r. rozstrzyga pytanie, w jakim języku czynności Władz rzeczonych w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem przyjmowane być mają.

Ścisłe więc na to uważać potrzeba, aby w każdym razie, gdzie Ustawa wspomniona użycie języka polskiego nakazuje, w tymże języku było działane.

2) Przeciwnie zaś zawarte w powszechnym prawie krajowem ustawy służą za prawidło wtedy, gdy idzie o rozstrzygnięcie pytania: czyli nieużycie języka na zachodzący przypadek przepisanego, stanowi nieważność czynności lub nie? Zarzut nieważności jakowego dzieła, przy przyjmowaniu którego, wbrew przepisom Ustawy z dnia 9. Lutego 1817 r. tylko jednego języka, lub gdzie zamiast polskiego, użyto niemieckiego i przeciwnie, jest zatem bezzasadny, skoro przy tém zachowane zostały przepisy ogólnych praw krajowych, podług których postępować należy, gdy Sędzia nie posiada języka interesentów.

3) Co do postanowienia §§. 75 i 422 dodatku do powszechnéj ordynacji sądowéj, ma miejsce zrzeczenie się osobnego polskiego protokołu lub tłumaczenia na polski język czynności w niemieckim sporządzonej. Dostatecznem jest, gdy w protokole wyrażone jest w polskim i niemieckim języku wyraźne oświadczenie strony, iż się zrzeka prawa swego, żądania tłumaczenia czynności, lub że nie żąda prowadzenia przez tłumacza oddzielnego protokołu.

Daß w Berlinie, dnia 5. Maja 1839.

(podp.) FRYDERYK WILHELM.

Do

Ministrów Stanu Mühlera i Rochowa.

podaje się niniejszém do publicznej wiadomości.

w Poznaniu, dnia 25. Lipca 1839.

Królewski Najwyższy Sąd Appellacyjny Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

N a c h w e i s u n g

der in den Kreis- und Garnison-Städten des Bromberger Regierungs-Bezirks
im Monat August 1839 stattgehabten Marktpreise.

W y k a z

den targowych w miastach Powiatowych i garnizonowych Departamentu
Regencyi Bydgoskiej w miesiącu Siepieniu 1839 mieysce mianych.

Namen der Kreis- und Garnison Städte. Nazwisko miast	Konsumtibilien.										Konsumtibilia.				Rauchfutter. Pasza sucha																								
	G e t r e i d e Z b o z o				Gerste Grüze	Buch- weizen; Grüze	Brau- pe	Erbfen	Kartof- feln	Kind- fleisch ein Pfund	Bräu- wein ein Quart	Heu ein	Stroh ein																										
	Weizen	Roggen	Gerste	Hafer	Kasza jęcz- mionna	Kasza tataroza na	Krupa	Groch	Kar- tofle	mieśa wolo wego funt	Wó- jki kwar- ta	Zentner	Schock																										
	Pszon- nica	Zyto	Jęcz- mień	Owies								Siana	Stomy																										
der Berliner Scheffel Szefel Barliński																																							
	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.	fgt. pf.	fgt. pf.	N. fg. pf.	N. fg. pf.																										
Bromberg	2	—	4	—	26	7	—	17	6	—	16	10	1	8	—	3	6	—	4	8	—	1	10	8	1	8	3	—	—	11	6	3	26	8					
Chodziesen	1	17	3	—	28	—	—	19	7	—	16	10	1	18	—	2	4	—	4	8	—	1	2	—	—	6	—	—	1	6	4	—	—	22	10	4	22	—	
Czarnikau	1	20	—	1	—	—	—	20	—	—	15	—	1	18	—	—	3	6	—	1	18	—	—	3	6	—	—	1	6	4	—	—	12	6	3	—	—		
Gnesen	1	22	—	—	21	3	—	16	10	—	13	8	1	5	10	1	15	1	1	19	2	—	—	23	9	—	—	9	6	2	6	4	—	—	14	—	3	23	9
Inowroclaw	1	27	6	—	25	—	—	17	6	—	15	—	1	20	—	—	2	—	—	—	—	—	—	22	6	—	—	5	—	4	—	—	17	6	3	10	—		
Mogilno	1	20	—	—	27	3	—	15	6	—	15	—	1	18	—	—	2	20	—	3	—	—	—	27	—	—	4	—	—	1	6	5	—	—	1	—	4	—	—
Sehubin	1	19	8	—	26	4	—	20	6	—	17	3	1	15	4	1	23	4	1	26	—	—	—	29	6	—	—	7	2	1	6	3	—	—	17	6	4	15	—
Wirsitz	1	20	—	—	25	—	—	20	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	4	—	—	18	—	—	4	15	—	
Nachel	1	25	—	—	—	—	—	22	6	—	20	—	1	20	—	—	2	25	—	4	—	—	—	—	10	—	—	1	6	4	—	—	12	6	4	—	—		
Wagrowiec.	1	19	—	—	27	—	—	18	6	—	15	—	1	18	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	5	4	—	—	15	—	3	—	—	
Durchschnitt	1	22	—	1	—	26	8	—	18	—	—	16	3	1	15	8	2	6	2	3	5	4	—	29	—	—	7	6	1	8	4	2	—	17	2	3	26	8	

Bromberg, den 9. September 1839.

Bydgoszcz, dnia 9. Września 1839.

Königliche Preussische Regierung.

Krolewsko - Pruaska Regencya.

Personal-Chronik.

Kronika osobista.

14673 I.

Der Eivil-Supernumerarius August von Kownacki, ist als Kreis-Sekretare in Mogilno bestätigt worden.

14673 I.

Supernumeraryusz cywilny Augustyn Kownacki, zatwierdzony zosta na Sekretarza Powiatowego w Mogilnie.

Hierzu der öffentliche Anzeiger No. 39

Nro. 39

Nro. 39

Bekanntmachung.

Höherer Anordnung zufolge, sollen

1) das zum ehemaligen Franciskaner-Mönchs-Kloster gehörig gewesene Vorwerk Foltwerk bei Gnesen, wozu excl. Hof- und Baustellen, Gräben, Wägen und Aderland 136 Morgen 109 □R. Acker und 22 Morgen 101 □R. Wiesen gehören, nebst den dazu gehörigen Wohn- und Wirtschaftsgebäuden, dem Brauhause, nebst Brau- und Brennerel-Inventar, wie solches bei der Uebergabe sich vorfinden wird, und den zwölften dem Brauhause und der Hoflage befindlichen 3 Tagelöhner-Wohnungen nebst dazu gehörigen Ställen, mit dem den Mucharskischen Eheleuten, durch die Verschreibung des Klosters vom 10 December 1806 zu Lebtagsrechten gegen 15 Flor. polnisch, oder 2 Eble. 15 sgr. jährlichen Canon verthehenen Grundstücke, mit denjenigen Rechten und Pflichten, welche dem Kloster resp. dessen Besitznachfolger dem Königl.lichen Fiskus in Folge jener Urkunde vom 10. December 1806 davon zustehen, von Johannis 1840 ab.

2) das an der Straße nach Bromberg, neben dem Jeszewskischen Wäblengrundstücke belegene, vorwärts zum Franciskaner-Vorwerk gehörig gewesene Familienhaus No. II. nebst circa 1 Morgen 114 □R. Haus- und Hofstelle und

Obwieszczenie.

Stósownie do rozporządzenia wyższego, sprzedane być mają:

1) należący do byłego klasztoru franciszkańskiego folwark Foltwerk przy Gnieźnie, do którego, wyłącznie podwórza i miejsc zabudowanych, rowów, dróg i użytecznego gruntu, 186 morgów 109 □prętów roli i 22 morgów 101 □prętów łąki należy, wraz z należącami do niego budynkami mieszkalnemi i gospodarskiemi, browarem wrsz z inwentarzem browarnym i gorzelnym, jaki się przy tradycyi okaże i trzema mieszkaniem komorniczemi pomiędzy browarem i podwierzem znajdującemi się, wrsz z należącami do nich oborkami, z gruntem małżonkom Mucharskim przez zapis klasztoru z d. 10. Grudnia 1806 prawem dożywocia za kanonem rocznym 15 Złtp. lub 2 Tal. 15 sgr. nadanym, z temi prawami i obowiązkami, które klasztorowi respective jego następcy w posiadłości Król. Fiskusowi według przywileju rzeczzonego z dnia 10. Grudnia 1806 służą, od S. Jana 1840 począwszy,

2) dom familijny Nro. II. przy drodze do Bydgoszczy obok gruntu młyńskiego Jerzewskiego położony, dawniej do folwarku franciszkańskiego należący, z około 1 morgi 114 □prętów gruntu domowego, podwierz-

Gartenland, von George 1840 ab, veräußert werden.

Der Auktionsstermin ist auf den 19. Des tober c. 9 Uhr Morgens, im Bureau des Königl. Domainen-Rentamts Gnesen angesetzt, zu dessen Wahrnehmung Kauflustige eingeladen werden.

Die Veräußerungspläne nebst Bedingungen können in den gewöhnlichen Dienststunden, sowohl auf dem Königl. Domainen-Rentamte Gnesen, als auch in der Registratur unserer Domainen-Abtheilung eingesehen werden.

Das Minimum des Kaufpreises, unter welchem keine Gebote angenommen werden, beträgt

1) für das Vorwerk Folwerk mit Pertinenzen beim Verkauf ohne Vorbehalt eines Domainenzinses von 2070 Eblr. 14 sgr. 7 pf. mit Vorbehalt eines jährlichen Domainenzinses von 40 Eblr. aber 1170 Eblr. 14 sgr. 7 pf.

2) für das Familienhaus No. II. cum pertinentiis ohne Vorbehalt eines Domainenzinses von 60 Eblr. 18 sgr. 9 pf.

Bromberg, den 15. Juni 1839.

Königl. Regierung.

Abtheilung für direkte Steuern etc.

wego i ogrodowego, od S. Grzegorza | 1840
począwszy.

Termin licytacyjny przeznaczony jest na dzień 19. Października r. b. o godzinie 9. z rana w Biorze Król. Urzędu ekonomiczno-poborowego Gniźnieńskiego, na który ochotników kupna wzywamy.

Plany sprzedaży wraz z warunkami przejrane być mogą w zwyczajnych godzinach służbowych w Urzędzie ekonomiczno-poborowym Gniźnieńskim jako też w Registraturze naszego Wydziału ekonomicznego.

Minimum summy kupna, niżej którego żadne licyta przyjęte niebędą, wynosi:

1) za folwerk Folwerk z pertynencjami, przy sprzedaży bez zastrzeżenia czynszu ekonomicznego 2070 Tal. 14 sgr. 7 fen., z zastrzeżeniem rocznego czynszu ekonomicznego Tal. 40, zaś 1170 Tal. 14 sgr. 7 fen.,

2) za dom familijny Nro. II. z pertynencjami bez zastrzeżenia czynszu ekonomicznego 60 Tal. 18 sgr. 9 fen.

Bydgoszcz, dnia 15. Czerwca 1839.

Król. Regencya.

Wydział podatków stałych etc.

Bekanntmachung.

Die zum Domainen-Amte Bromberg gehörige Fischeret in der Brähe und vor von Schmalde bis Ofoto und von der Danziger Brücke bis zum Ausfluß in die Weichsel, und in der Weichsel von da ab, wo Dittrow mit Schulliger Hauwand grängt, bis zur Schanze bei Deutsch Fordon, soll vom 1. October c. ab, zusammen, oder wenn es gewünscht wird, auch in mehreren Abtheilungen anderweitig, auf ein oder resp. drei Jahr, im Wege der Auktion, zur Verpachtung ausgetoten werden.

Der diesfällige Termin ist auf den 30. d. M. Vormittags um 10 Uhr, bei dem hiesigen

Obwieszczenie.

Należące do ekonomii Bydgoskiej rybostwo w Brdzie a mianowicie od Smukały do Okola i od mostu Gdańskiego aż do Wisły, w Wisłę zaś od miejsca gdzie Ottorowo z hollenderyą Szulecką graniczy, aż do okupu przy Niemieckim Fordonie, ma być od 1. Października r. b. począwszy razem, lub według życzenia i w kilku oddziałach na jeden rok lub resp. trzy lata przez licytacją publiczną w dalszą dzierżawę wypuszczone.

Termin do tego przeznaczony jest na dzień 30. m. b. z rana o godzinie 10 w tu-

Domänen - Rent - Aemte anberaumt, und wobei selbiger bleibet zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Die Licitations - Bedingungen werden den Nachstufgen im Termine bekannt gemacht werden.

Bromberg, den 11. September 1839.

Abtheilung für directe Steuern etc. etc.

tejszym urzędzie ekonomiczno - poborowym, co się niniejszem do wiadomości publicznej podaje.

Warunki licytacyjne ogłoszone będą ochotnikom dzierżawy w terminie.

Bydgoszcz, dnia 11. Września 1839.

Wydział podatków stałych etc.

2443 III.

Zweite Insertion.

Nothwendiger Verkauf.

Oberlandes - Gericht zu Bromberg.

Das im Gnesener Kreise belegene, adeliche Gut Odrowąz, gerichtlich abgeschätzt auf 8624 Thlr. 3 Sgr., soll am 8. Januar 1840, Vormittags um 10 Uhr, an ordentlicher Gerichtsstelle subhastirt werden.

Hypothekenschem, Bedingungen und Taxe können in der Registratur - Abtheilung III. eingesehen werden.

Alle unbekanntes Realpräbendenten werden aufgebeten, sich bei Vermeidung der Präclusion, spätestens in diesem Termine zu melden.

Der dem Aufenthalte nach unbekanntes Befiger Peter von Rokossowski oder dessen Erben, werden hierzu öffentlich vorgeladen.

Sprzedaż konieczna.

Główny Sąd Ziemiański w Bydgoszczy.

Wiesz szlachecka Odrowąz w Powiecie Gniezńskim położona, sądownie na 8624 Talarów 3 sgr. otaxowana, sprzedaną być ma w terminie na dzień 8. Stycznia 1840 przed południem o godzinie 10 z rana w miejscu posiedzeń sądowych wyznaczonym.

Wykaz hypoteczny, warunki i taxa przejrzane być mogą w III. oddziale naszej Registratury.

Wszyscy niewiadomi realni pretendenci wzywają się, ażeby się pod uniknieniem prekluzji najdalej w tym terminie zgłosili.

Z pobytu niewiadomy Rokossowski dziedzic lub tegoż sukcesorowie na takowy zapozywają się publicznie.

4005 III.

Dritte Insertion.

Nothwendiger Verkauf.

Land- und Stadtgericht zu Inowraclaw.

Das den Johann Terzkischen und Wojciech Klinowleckschen Eheleuten zugehörige, zu Gniwkwow sub No. 85 belegene Mühlen - grundstück mit Zubehör und Messillen, abgeschätzt auf 1015 Thlr. zufolge der, nebst Hypothekenschem und Bedingungen, in der Registratur einzusehenden Taxe, soll am 6. No-

Sprzedaż konieczna.

Sąd Ziemsko - miejski w Inowraclawiu.

Ta małżonka Jana Terskich i Wojciecha Klinowleckschen małżonkow przynależąca, w Gniwkwowie pod Nro. 85 położona posiadłość z wiatraką z przynależnościami, i sprzętami, oszacowana na 1015 Tal. wedle taxy mogącej być przejrzanej wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Regi-

ember 1839, Vormittags 10 Uhr, an ordentlicher Gerichtsstelle subhastirt werden.

Inowracław, den 28. Juni 1839.

Königl. Land- und Stadtgericht.

struktura, ma być dnia 6. Listopada 1839 przed południem o godzinie 10 w miejscu zwykłych posiedzeń sądowych sprzedana.

Inowracław, dnia 28. Czerwca 1839.

Król. Sąd Ziemsko-miejski.

3008 III.

Zweite Infertion.

Nothwendiger Verkauf.

Land- und Stadt-Gericht zu Wngrowiec.

Das in der Stadt Wngrowiec unter Nro. 177 belegene den Johann Koralewskischen Ebleuten gebörige Grundstück, abgeschätzt auf 900 Rthlr., zufolge der, nebst Hypothekenscheinen und Bedingungen, in der Registratur einzuführenden Taxe, soll am 4. December 1839 Vormittags 9 Uhr, an ordentlicher Gerichtsstelle subhastirt werden.

Zugleich werden alle unbekanntes Reals-Prätendenten zu diesem Termine mit der Verwarnung vorgeladen, daß sie mit ihren Realsansprüchen an das Grundstück werden präklusiert werden.

Wngrowiec, den 6. August 1839.

Königl. Land- und Stadtgericht.

Sprzedaż konieczna.

Sąd Ziemsko-miejski w Wągrowcu.

Nieruchomość ta w mieście Wągrowcu pod liczbą 177 położona, małżonkom Koralewskim należąca, oszacowana na 900 Tal. wedle tary mogącej być przejrzanej wraz z wykazem hipotecznym i warunkami w Registraturze, ma być dnia 4 Grudnia 1839 przed południem o godzinie 9. w miejscu zwykłych posiedzeń sądowych sprzedana.

Zarazem zapozywają się wszyscy niewiadomi pretendenci realni, na tenże termin z tem zagrożeniem, iż w przeciwnym razie z swymi prawami realnymi do tego gruntu wykluczonemi zostaną.

Wągrowiec, dnia 6. Sierpnia 1839.

Król. Sąd Ziemsko-miejski

4808 III.

Zweite Infertion.

Nothwendiger Verkauf.

Die den Bürger Anton Jaroszewskischen Ebleuten zugehörige sub Nro. 69, abgeschätzt auf 407 Rthlr. 4 sgr. 5 pf. sub Nro. 329, abgeschätzt auf 228 Rthlr. 3 sgr. 4 pf. und sub Nro. 343 dieselbst belegenen Grundstücke abgeschätzt auf 1213 Rthlr. 10 sgr., zufolge der, nebst Hypothekenscheinen und Bedingungen in der Registratur einzuführenden Taxe, sollen

Sprzedaż konieczna.

Te obywatelom małżonkom Antoniego Jaroszewskim przynależące, sub Nro. 69 oszacowane na 407 Tal. 4 sgr. 5 fen., sub Nro. 329 oszacowane na 228 Tal. 3 sgr. 4 fen., sub Nro. 343 tu w miejscu położone grunty oszacowane na 1213 Tal. 10 sgr., wedle tary mogącej być przejrzanej wraz z wykazem hipotecznym i warunkami w

am 2. December 1839 Vormittags 10 Uhr, an
ordentliches Gerichtsstelle subhastet werden.

Inowracław, den 23. Juni 1839.

Königl. Land- und Stadtgericht.

Registraturze, mają być dnia 2. Grudnia 1839
przed południem o godzinie 10 w miejscu
zwykłych posiedzeń sądowych sprzedana.

Inowracław, dnia 23. Lipca 1839.

Krol. Sąd Ziemsko miejski.

4432

Dritte Insertion.

Nothwendiger Verkauf.

Land- und Stadtgericht zu Gnesen.

Das den Antonina geb. Chojnacka, vees
witwe gewesen Komorowska und August
Jüngstlichen Eheleuten gehörige, sub No. 111
hier selbst auf der Wilhelmsstraße belegene,
aus einem hölzernen Wohnhause, Hinterhause
und Stallungen bestehende Grundstück, abge-
schätzt auf 940 Thlr. zufolge der, nebst Hypo-
thekenschei und Bedingungen in der Registratur
einzu sehenden Taxe, soll im fortgesetzten
Versteigerungstermine am 5. November 1839 Vor-
mittags 9 Uhr an ordentliches Gerichtsstelle
subhastet werden.

Gnesen, den 13. Juli 1839.

Sprzedaz konieczna.

Sąd Ziemsko-Miejski w Gnieźnie.

Posiadłość tu w Gnieźnie pod Nro. 111
na Wilhelmskiej Ulicy położona, Antoin-
nie z Cnojnackich primo woti Komorowskiej
i Augustynowi Jüngstowi małżonkom nale-
żąca, składająca się z domu drewnianego
mieszkalnego, tylnego zabudowania i stajen,
oszacowana na 940 Tal. wedle taxy mogą-
cej być przejrzanej wraz z wykazem hypo-
tecznym i warunkami w registraturze, ma
być w terminie do dalszej licytacji na dniu
5. Listopada 1839 przed południem o godzi-
nie 9tej w miejscu posiedzeń zwykłych są-
dowych sprzedana.

Gniezno, dnia 13. Lipca 1839.

4321 III.

Erste Insertion.

Nothwendiger Verkauf.

Land- und Stadtgericht zu Schneidemühl.

Das zu Nro. 79 belegene, dem Helms-
rich Lebrecht Kanitz jugendliche, Erbpachts-Grunds-
stück, bestehend aus einer Baustelle, einer Schen-
ke, Aekern, Wiesen und Gärten, abgeschätzt
auf 600 Ehlr. zufolge der, nebst Hypothekens-
chei und Bedingungen, in der Registratur
einzu sehenden Taxe, soll am 21. December
1839, an ordentliches Gerichtsstelle subhastet
werden.

Sprzedaz konieczna.

Sąd Ziemsko miejski w Pile.

Grunt wieczysto dzierżawny w Uscia
pod Nro 79 położony, składający się z miej-
sca budowlanego, stodoły, rol, łąk i ogrodów,
do Henryka Lebrechta Kanitz, oszacowany
na 600 Talarów wedle taxy mogącej być
przejrzanej wraz z wykazem hypotecczym i
warunkami w Registraturze, ma być dnia
21. Grudnia 1839, w miejscu zwykłych po-
siedzeń sądowych sprzedany.

4047 III.

Zweite Sektion.

Nothwendiger Verkauf.

Land- und Stadt-Gericht zu Schaelemühl.

Das hier sub Nro. 66 belegene dem Schuhmacher Christian Manthey gehörige Grundstück nebst Zubehör, abgeschätzt auf 14 1/4 Mskr. 10 Sgr., zufolge der, nebst Hypothekenscheln und Bedingungen, in der Registratur einsehenden Taxe, soll am 17. December 1839 Vormittags, an ordentlicher Gerichtsstelle subhastirt werden.

Sprzedaż konieczna.

Sąd Ziemsko miejski w Pile.

Grunt tu w miejscu pod Nro. 66 położony, wraz z przynależnościami do szewca Krystyana Manthey należący, oszacowany na 14 1/4 Tal. 10 sgr. wedle taryx mogącej być przejranej wraz z wykazem hypoteekowym i warunkami w Registraturze, ma być dnia 17 Grudnia 1839 przed południem, w miejscu zwykłych posiedzeń sądowych sprzedany.

Bekanntmachung.

Zur ein- oder zährigen Verpachtung des im Fromberger Kreise belegenen Gutes Meckewo, haben wir eines Licitationstermins vor uns auf den 18. Oktober c. Nachmittags um 3 Uhr in unserem Geschäftsfakale anberaumt, was Pachtilibhabern mit dem Eröffnen bekannt gemacht wird, daß vor der Zulassung zum Gebote eine Kaution von 800 Thlr. entweder baar oder in inländischen geldgleichen Papieren bei uns deponirt werden muß.

Bromberg, den 9. September 1839.

Königl. Westpreuß. Landschafts-Direktion.

Bekanntmachung.

Zum Neubau des allgemeinen Garnison-Lazareths auf dem ehemaligen Festungs-Waße hier: 167, werden

2,500,000 Ziegel großen Formats à 11 1/2 Zoll lang, 5 1/2 Zoll breit und 2 1/2 Zoll dick,
oder 3,300,000 Ziegel mittlern Formats à 10 Zoll lang, 4 3/4 Zoll breit und 2 1/2 Zoll dick
gebraucht, wovon 1/3 Parment- oder Blentsteine, die übrigen 2/3 gewöhnliche rauere Steine sein müssen.

Für die Lieferung dieser Ziegel, und zwar 1/3 der ganzen Summe im Jahre 1840 und 2/3 im Jahre 1841, wird hiermit ein Submissions-Verfahren eröffnet und werden versiegelte Anerbietungen auf die Lieferung des ganzen erforderlichen Bedarfs, sowie auf Theile desselben, in Quantitäten von mindestens 50,000 Ziegeln nur bis zum 30. September c. im königl. Fortifikations-Bureau hieselbst und bei der unterzeichneten Behörde angenommen. Auf die Adresse muß die Bezeichnung: „Submission zur Lieferung von Ziegeln für das Lazareth in Danzig“ enthalten seyn.

Im Termin den 1. Oktober d. J., zu dessen Wahrnehmung die Submittenten eingeladen werden, erfolgt die Eröffnung der Submissionen, worauf das Weitere nach dem Beschlusse der Behörden veranlaßt werden wird.

Die näheren Bedingungen dieser Lieferung können bei dem königl. Fortifikations-Bureau, bei dem königl. Proviandante in Bromberg, bei dem königl. Garnison-Verwaltungen in Brandenburg und Thorn und bei der unterzeichneten Behörde jederzeit eingesehen werden.

Danzig, den 10. September 1839.

Königl. Garnison-Verwaltung.

Bekanntmachung,

Zum öffentlichen meistbietenden Verkauf einer Quantität Kiefern-Knüppelholz von 300 Klaftern, und nach Begehr noch mehr, aus dem Forst-Schutzbezirk Djalasce, steht am 2. Oktober c. Nachmittags um 2 Uhr, im Forsthaus Djalasce Versteigerungstermin an, wozu Kaufsüchtige hiermit eingeladen werden.

Wielno, den 18. September 1839.

Königliche Oberförsterei Jagdschüs.

Aufforderung.

Berechnete Versorgungs-Berechnigte werden aufgefordert, um die hiesigen, mit 3 Thaler monatlichem Gehalte und Wohnung im Wachtlokale dotierte Polizeiblenner-Stelle sich zu bewerben.

Hedzlesien, den 14. September 1839.

Königl. Polizei-Amt.

Bekanntmachung.

Zum Verkauf des, aus dem hiesigen Rent-Amts-Begleit zu Martini c. auffkommenden Pflanz-Getreides, bestehend aus:

3 Scheffel 4 Meßen Weizen,	
255 " 6 $\frac{1}{2}$ " Roggen,	
41 " 2 $\frac{1}{2}$ " Gerste,	
2 " 2 $\frac{1}{2}$ " Hafer,	
1 " 1 $\frac{1}{2}$ " Hirsen-Größe,	

ist Termin auf den 10. Oktober c. Nachmittags 2 Uhr hier im Rent-Amt angelegt, was hierdurch bekannt gemacht wird.

Mogilno, den 10. September 1839.

Königl. Domainen-Rentamt.

Obwieszczenie.

Do sprzedaży zboża czynszowego na St. Marcin r. b. z okręgu poborowego tutejszego przysawie mającego, składającego się z:

3 szefli 4 msców pszenicy,	
255 " 6 $\frac{1}{2}$ " żyta,	
41 " 2 $\frac{1}{2}$ " jęczmienia,	
2 " 2 $\frac{1}{2}$ " owsa,	
1 " 2 $\frac{1}{2}$ " jagiół,	

jest termin na dzień 10. Października po południu o godzinie 2 tu w biurze Urzędu Dominialno-Poborowego wyznaczony, eo się niniejszem ogłasza.

Mogilno, dnia 10. Września 1839.

Król. Urząd dominialno-poborowy.

Bei dem am 3. August e. im hiesigen Logen-Lokal stattgefundenen Diner, ist einem Mitgliede der Gesellschaft eine kleine Zula-Dose, circa 2½ Zoll lang, 1½ Zoll breit und ½ Zoll hoch, verloren gegangen, wird wenigstens seit jenem Zeitpunkte vermißt. Wer diese Dose in der Handlung der Herren Typen et Arst zurück bringt, erhält einen Dukaten in Gold als Belohnung.

Bromberg, den 14. September 1839.

Bei meiner Abreise nach Gnesen empfehle ich mich meinen hiesigen so wie auswärtigen Freunden und Bekannten ganz ergebenst.

Bromberg, den 25. September 1839.

Arndt, Steuer-Inspector.

Zu der öffentlichen Prüfung, welche Montag den 20. d. M. in der hiesigen Stadtschule gehalten werden soll, lade ich ehrenbietigst und ergebendst ein.

Zur Aufnahme derjenigen Kinder, welche die Schule zu besuchen anfangen sollen, sind die Vormittage des 3., 4. und 5. October bestimmt.

Bromberg, den 24. September 1839.

Rector Reber.

Auf dem Wirthschaftshofe zu Dombel zur Herrschaft Samostrzel gehörig, wird zu jeder Zeit rohes Rübböl in beliebigen Quantitäten billigst verkauft.

B e k a n n t m a c h u n g .

Durch Kauf ist die f. g. Roggen-Mühle Eigenthum des Mühlenbesitzer Wilhelm Sufse aus Reeser Mühle geworden.

Behufs Löschung der im Hypothekenbuche eingetragenen Beneficial-Quallität werden alle Gläubiger des Eva Rosina Manigelschen Nachlasses hierdurch aufgefordert, ihre Ansprüche unter Vorlegung der darüber sprechenden Dokumente bei mir entweder persönlich oder in frankirten Briefen anzumelden und, nach richtigem Besunde gegen Ausstellung einer Quittung Zahlung zu gewärtigen.

Lebens, den 16. September 1839.

Kroll, Justiz-Kommissar u. Notar.

Durch den Post-Commissarius Kühnast in Bromberg, sind 365 Thlr. gegen parrische Sicherheit sogleich auszuleihen.

B e l a u n g.

Der Beltritt zu der hiesigen Renten-Versicherungs-Anstalt hat in den Monaten Juli und August in der Art zugenommen, daß nunmehr zu der Ausführung des §. 66 der Statuten der Anstalt geschritten werden kann. Es wird daher am 17. October d. J. die Erste General-Versammlung der Interessenten zu dem Ende stattfinden, um die Wahl von Vier Mitgliedern des Curatoriums und deren Stellvertreter, so wie der beiden Revisions-Commissarien und deren Stellvertreter, nach Maßgabe der §§. 56 u. 57 der Statuten zu bewirken.

An die geehrten Interessenten der Renten-Versicherungs-Anstalt ergeht demnach hierdurch die Einladung zur Theilnahme an diesem Wahlact und werden dieselben dabei auf die Bestimmungen Nos. 2, 3, 4 u. 5 des §. 57 der Statuten aufmerksam gemacht. Die Wahlverhandlung wird hieselbst am vorgedachten Tage, Morgens 11 Uhr, in dem Englischen Hause Morenstraße No. 49 vor sich gehen.

Die Anzahl der bis zum 2. d. M. bei der Direction und bei den Agenturen in den Provinzen gemachten Einlagen, so weit letztere schon hier angemeldet sind, beläuft sich auf ungefähr 8500 mit einem Geldebetrage von etwa 350,000 Rthlr.

Berlin, den 6. September 1839.

Einstweiliges Curatorium der Preussischen Renten-Versicherungs-Anstalt.

v. Reimann.

Den hiesigen und auswärtigen Sellern mache ich hiermit die ergebene Anzeige, daß ich bei meinem Material- und Theergeschäft, auch stets Haas, Haasheede und Glachs zu den billigsten Preisen verkaufe.

Bromberg, im September 1839.

E. F. Mannteuffel, Posener Vorstadt No. 330.

Groß Berggarz, kleine Commerz, Dronhelmer-Fett- und neue schottische Heerdeinge erhalte ich in einigen Tagen und verkaufe solche bei einzelnen Tonnen und Parthien zu billigen Preisen.

Auch steht bei mir ein neuer, Holz sparender, bequemer Westphälischer Kochherd, den ich billig erlasse.

Bromberg.

Albert Wiese.

W a r n u n g.

Da ich auf keinen Fall für Schulden meiner Ehefrau Etzel geb. Ränberg hafte, so warne ich Jedermann, derselben auf meinen Namen Etwas zu borgen.

Dobrysko, am 17. September 1839.

Israel Kronthal, Handelsmann.

B e k a n n t m a c h u n g .

Wenn gleich noch nicht alle Abrechnungen aus der Monarchie, wegen des großen Andranges, bei der Direction haben eingehen können, so hält sie es doch für Pflicht, wie bisher auch mit der Mittheilung d. M. dem Publico den Stand der Gesellschaft, so weit sie solchen jetzt schon selbst übersehen kann, mitzutheilen.

„Es sind bereits über 14000 Einlagen mit mehr als einer halben Million Thalern Einlage-Kapital hier eingegangen.“

Der erste Abschnitt der Sammelperiode ist nunmehr geschlossen; nur mit einem Aufgelbe von 6 pf. pro Thaler bleibt mithin statutarisch im Inlande bis zum 2. November c. noch der Zutritt zu dieser für Kinder namentlich ungemein günstig zusammengesetzten Gesellschaft möglich.

Wir behalten uns vor, nähere Nachrichten mitzutheilen, so wie es möglich gewesen sein wird, die nöthigen Zusammenstellungen zu machen, die um so bedeutender sind, als die Zahl der Einlagen vom 15. August c. bis heute von 366 auf, wie gesagt, über 14000 gestiegen ist.

Berlin, den 15. September 1839.

Direction der Preussischen Renten-Versicherungs-Anstalt.

Blesson

Indem die Unterzeichneten obige Bekanntmachung hiermit zur Kenntniß des Publicums bringen, halten sie es für Pflicht auf dies ungemein günstige Resultat besonders aufmerksam zu machen, das gerade für diese Jahresgesellschaft ein schnelleres Steigen der Rente verbürgt, und namentlich den jüngeren Klassen sehr vortheilhafte Ausichten stellt.

Bis zum 2. November c. nehmen alle Agenten fortwährend Deklarationen an, und sind stets durch sie, alle über die Anstalt belehrende Piecen zu beziehen.

Bromberg, den 24. September 1839.

Thyben et Uelst,
Haupt-Agenten d. A.

C o n d i t i o n s - s u c h e n d e j e d e n F a c h e s

als: Hauslehrer, Apotheker, Buchhalter, Handlungs-Gehülfen, Administratoren, Dekonomen, Rechnungsfürer, Sekretäre, Brau- und Brennerei-Verwalter u. s. w., auch Lehrlinge,
so wie:

Gouvernanten, Gesellschafterinnen, Bonnen, Haus- und Landwirthschafterinnen, Kammerjungfern, Laden-Demoisells u. s. w., „können bei mir fortwährend offene Stellen erfahren.“ Meine Vergütungen dabei bestehen in der Ausbedingung eines Honorars von 5 pCt. von der Gehaltssumme des ersten Jahres und zur Deckung der Unkosten durch Correspondenz etc., erbitte ich mir einen Vorschuß von 1 — 2 Thlr. was dann später vom Honorare wieder in Abzug gebracht werden kann.

Helmich, Agent in Berlin,
Schützenstraße No. 48.